

Ročník 1990

Sbírka zákonů

ČESKÉ A SLOVENSKÉ FEDERATIVNÍ REPUBLIKY

ČESKÉ REPUBLIKY / SLOVENSKÉ REPUBLIKY

Částka 23

Vydána dne 23. dubna 1990

Cena Kčs 3,80

OBSAH:

- 104. Zákon o akciových společnostech
- 105. Zákon o soukromém podnikání občanů
- 106. Zákon, kterým se mění a doplňuje zákon č. 121/1962 Sb., o hospodářské arbitráži
- 107. Zákon, kterým se mění a doplňuje zákon č. 73/1952 Sb., o dani z obratu

104

ZÁKON

ze dne 18. dubna 1990

o akciových společnostech

Federální shromáždění Československé federativní republiky se usneslo na tomto zákoně:

ČÁST I

OBECNÁ USTANOVENÍ

§ 1

Akciová společnost

(1) Akciová společnost (dále jen „společnost“) je právnickou osobou pro podnikatelskou činnost, jejíž základní kapitál je rozvržen na určený počet podílů (akcií) o předem určené jmenovité hodnotě.

(2) Společnost je vlastníkem peněžních prostředků zaplacených a věcí jí předaných jejími účastníky (akcionáři), jakož i majetku nabytého při její podnikatelské činnosti.

(3) Název akciová společnost nebo zkratka „a. s.“ musí být uveden v obchodním názvu společnosti.

§ 2

(1) Společnost je způsobilá nabývat práv a zavazovat se. Za porušení svých závazků a jiných povinností odpovídá svým majetkem. Akcionář neručí za závazky společnosti.

(2) Akcionářem pro účely tohoto zákona se rozumí i majitel zatímního listu.

§ 3 Akcie

(1) Akcie je cenný papír, s nímž jsou spojena práva akcionáře podílet se podle tohoto zákona a stanov společnosti na jejím řízení, jejím zisku a na majetkovém zůstatku při zániku společnosti.

(2) Není-li v tomto zákoně nebo stanovách společnosti stanoveno jinak, vydává společnost akcie zajišťující majitelům stejného množství a druhu akcií stejná členská práva.

(3) Jsou-li vydávány různé druhy akcií, musí být ve stanovách určena práva příslušející jednotlivým druhům akcií. Akcie jednoho druhu musí mít stejnou jmenovitou hodnotu.

§ 4

(1) Akcie může znít na jméno nebo na majitele.

(2) U akcií na jméno vede společnost seznam akcionářů, v němž se zapisuje obchodní název (jméno) majitele akcie a jeho sídlo (bydliště). Společnost je povinna na žádost akcionáře vydat mu výpis ze seznamu akcionářů v části, která se ho týká. Akcií na jméno lze, pokud ze stanov nevyplývá něco jiného, převést rubopisem, v němž se uvede obchodní název (jméno) a sídlo (bydliště) nabyvatele akcie, jakož i doba účinnosti převodu. O převodu rubopisem platí jinak předpisy směnečného zákona.¹⁾

(3) Akcie na majitele je volně převoditelná jejím předáním a práva z ní vyplývající má její držitel.

(4) K účinnosti převodu akcie na jméno vůči společnosti se vyžaduje zápis o převodu akcie do seznamu akcionářů.

§ 5

Jmenovitá hodnota akcie je nejméně jeden tisíc Kčs nebo jejich násobek beze zbytku dělitelný tisíci. Vydání akcie nižší jmenovité hodnoty je neplatné.

§ 6

Text akcie musí obsahovat nejméně tyto údaje:

- a) název a sídlo společnosti;
- b) pořadové číslo a jmenovitou hodnotu akcie, označení, zda jde o akcií na majitele nebo na jméno; jde-li o akcií na jméno, i jméno majitele;
- c) druh akcie a práva náležející podle stanov k tomuto druhu akcie;
- d) datum vydání, výši základního kapitálu společnosti a počet akcií tohoto druhu v době vydání;
- e) podpisy dvou členů představenstva, oprávněných podepisovat za společnost.

§ 7

(1) Akcie vydaná před účinností zápisu společnosti do podnikového rejstříku a před jejím úplným splacením je neplatná.

(2) Před účinností zápisu společnosti do podnikového rejstříku nebo před úplným splacením akcie mohou zakladatelé vydat zatímní list potvrzující upsané vklady v penězích nebo jiných majetkových hodnotách a rozsah jejich splacení.

(3) Zatímní list je cenným papírem poskytujícím plná práva akcionáře. Musí být vystaven na jméno a teprve po účinnosti zápisu společnosti do podnikového rejstříku a úplném splacení hodnoty akcie může být vyměněn za akcií jmenovité hodnoty, znějící na jméno nebo na majitele.

(4) Za škodu způsobenou porušením tohoto ustanovení odpovídají vydavatelé akcie nebo zatímního listu společně a nerozdílně.

§ 8

(1) Stanovy mohou určit vydání akcií, kterým přísluší přednostní právo na podíl ze zisku (prioritní akcie). Stanovami lze hlasovací právo náležející prioritní akcií omezit nebo vyloučit.

(2) Pravidla přednostního práva na podíl ze zisku určují stanovy.

(3) Stanovy mohou připustit vydání i jiného druhu prioritních akcií.

(4) Prioritní akcie jakéhokoli druhu lze vydat nejvýše do poloviny základního kapitálu společnosti.

§ 9

(1) Stanovy mohou určit vydání zaměstnaneckých akcií za zvýhodněnou cenu.

(2) Zaměstnanecké akcie zní na jméno a jsou převoditelné jen mezi zaměstnanci a důchodci společnosti, přičemž musí být dodržena ustanovení o převodu akcií znějících na jméno.

(3) V případě úmrtí nebo ukončení pracovního poměru s výjimkou odchodu pracovníka do důchodu zanikají práva ze zaměstnanecké akcie a tato akcie musí být odevzdána společnosti. Pokud stanovy nestanoví jinak, je společnost povinna zaplatit za tuto akcií její kursovní cenu, popřípadě její jmenovitou hodnotu, není-li kursovní cena známena.

(4) Podrobné podmínky pro nabytí a převod těchto akcií určí stanovy nebo valná hromada. Majitelé zaměstnaneckých akcií mají jinak stejná práva jako ostatní akcionáři.

¹⁾ Zákon směnečný a šekový č. 191/1950 Sb.

§ 10

(1) Podle stanov lze vydat i akcie opravňující k vyplacení úroků v předem stanovené výši (úroková akcie); jejich souhrnná hodnota nesmí převyšovat deset procent základního kapitálu.

(2) Majiteli úrokové akcie náleží úrok z jmenovité hodnoty akcie podle úrokové sazby zapsané v akciích i tehdy, nemá-li společnost v daném roce zisk.

(3) Majiteli úrokové akcie kromě úroků náleží i právo na dividendu přesahující úroky.

§ 11

(1) Stanovy mohou určit, že společnost může až do výše poloviny základního kapitálu vydat listinu osobě, která společnosti zaplatí určenou částku. Z této listiny musí vyplývat právo požadovat po určité době vrácení zaplacené částky s úroky v listině uvedenými nebo požadovat vydání akcie anebo předkupní právo na tuto akci.

(2) Z listiny uvedené v odstavci 1 může vyplývat i zástavní právo na majetek společnosti nebo přednostní právo na uspokojení pohledávky vůči společnosti před ostatními věřiteli.

(3) Listina může znít na jméno nebo na majitele.

(4) Vydání těchto listin nezvyšuje základní kapitál a nejsou s nimi spojena práva akcionáře.

§ 12

(1) Společnost může ze svého majetku převyšujícího základní kapitál získat jí vydané a zcela splacené akcie.

(2) Celková jmenovitá hodnota těchto akcií, které nabude společnost do svého vlastnictví, nesmí převýšit jednu třetinu základního kapitálu.

(3) Nestanoví-li tento zákon jinak, nesmí společnost na základě těchto akcií vykonávat akcionářská práva a je povinna tyto akcie do tří let prodat.

§ 13

(1) Společnost také může akcie nabyté podle § 12 odst. 1 vzít z oběhu.

(2) Akciemi vzatými z oběhu, znějícími na jméno je třeba vymazat ze seznamu akcionářů; akcie vzaté z oběhu, znějícími na jméno i akcie na majitele je třeba zničit.

(3) Vzetí akcií z oběhu oznámí orgán společnosti do třiceti dnů rejstříkovému soudu za účelem zápisu v podnikovém rejstříku.

§ 14

(1) Akcie na jméno může mít i více majitelů, kteří

vůči společnosti vystupují jako jeden akcionář; svá práva mohou vykonávat pouze prostřednictvím společného zástupce.

(2) Je-li akcie ve spoluvlastnictví dvou nebo více osob, je třeba zaznamenat do seznamu akcionářů i jméno společného zástupce.

ČÁST II

ZALOŽENÍ AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI

§ 15

Zakladatel

Zakladatelem společnosti může být stát, právnická osoba i fyzická osoba. Společnost může být založena i jedním zakladatelem.

§ 16

Základní kapitál

(1) Základní kapitál společnosti nesmí být menší než sto tisíc Kčs.

(2) Souhrn splacených peněžitých vkladů v době založení společnosti nesmí být menší než třicet procent základního kapitálu, nejméně však padesát tisíc Kčs.

§ 17

Upisování akcií

(1) Zakladatelé zabezpečují vytvoření základního kapitálu upisováním akcií.

(2) Upisování akcií se uskutečňuje na základě zakladatelské smlouvy, a je-li jeden zakladatel, podle zakladatelského plánu. Druhopsy nebo kopie zakladatelské smlouvy musí být notářsky ověřeny.

(3) Zakladatelská smlouva nebo zakladatelský plán musí obsahovat

- a) obchodní název, sídlo, předmět podnikání a dobu trvání společnosti;
- b) navrhovanou výši základního kapitálu a minimální výši podílů zakladatelů na základním kapitálu;
- c) počet a výši jmenovité hodnoty akcií; mají-li být vydány akcie různých druhů, jejich název a popis práv k nim náležejících;
- d) místo, datum prvního a posledního upisování akcií;
- e) jestliže část základního kapitálu má být vytvořena nepeněžitém vkladem, jeho předmět a hodnotu, obchodní název (jméno) a sídlo (bydliště) poskytovatele nepeněžitého vkladu a jméno soudního znalce, který provedl předběžné ohodnocení tohoto vkladu;

f) způsob svolání ustavující valné hromady akcionářů.

(4) Podmínky upisování základního kapitálu musí být vhodným způsobem zveřejněny.

§ 18

V zakladatelské smlouvě nebo v zakladatelském plánu lze jako hodnotu nepeněžitěho vkladu označit nejvýše jeho předběžnou hodnotu stanovenou soudním znalcem.

§ 19

(1) K upsání akcií dojde podpisem listiny upisovatelů. Upsání akcií lze provést osobně, statutárním orgánem upisovatele nebo prostřednictvím zmocněnce.

(2) Upisovatelé, s výjimkou těch, kteří poskytují nepeněžitě vklady, jsou povinni zaplatit současně s upsáním alespoň deset procent upisovaného obnosu na bankovní účet určený zakladatelem.

§ 20

(1) Při upsání akcií ve větším počtu, než zakladatelé navrhuji vydat (vyšší upsání), může zakladatel upsání převyšující navrhovaný počet akcií odmítnout. Pokud to neučiní, rozhodne o přijetí nebo odmítnutí přebytku ustavující valná hromada při konečném stanovení základního kapitálu.

(2) Jestliže zakladatelé nebo ustavující valná hromada odmítli vyšší upsání, vrátí se odmítnutému upisovateli splacená částka beze srážek do patnácti dnů ode dne odmítnutí. Za splnění této povinnosti odpovídají zakladatelé společně a nerozdílně.

§ 21

(1) Založení společnosti je neúspěšné, pokud do posledního dne stanoveného pro upsání akcií nebyly upsány akcie odpovídající základnímu kapitálu v navrhované výši.

(2) Při neúspěšném založení společnosti je třeba do patnácti dnů vyplatit upisovatelům jimi zaplacené částky beze srážek. Za splnění tohoto závazku odpovídají zakladatelé společně a nerozdílně.

§ 22

Ustavující valná hromada

(1) Zakladatelé jsou povinni pozvat upisovatele na ustavující valnou hromadu, která se musí konat do š-

desáti dnů ode dne posledního úspěšného úpisu akcií.

(2) Pokud zakladatelé nedodrží lhůtu pro svolání ustavující valné hromady podle odstavce 1, jsou upisovatelé osvobozeni od svých závazků a mohou požadovat zpět zaplacenou částku. Za vyplacení složené částky beze srážek odpovídají zakladatelé společně a nerozdílně.

(3) Do zahájení ustavující valné hromady je upisovatel povinen částku splacenou při upsání doplnit na třicet procent jmenovité hodnoty upsaných akcií. Toto ustanovení neplatí pro ty, kteří poskytují nepeněžitý vklad.

§ 23

Ustavující valná hromada

- konstatuje, že základní kapitál byl upsán a bylo splaceno alespoň jeho třicet procent, nejméně však 50 000 Kčs;
- přijme nebo odmítne vyšší úpis akcií;
- rozhodne o zřízení společnosti;
- schválí stanovy společnosti;
- rozhoduje o výhodách náležejících zakladatelům a o potvrzení případných samostatných dohod učiněných v průběhu zakládání společnosti se zakladateli nebo s jinými osobami, pokud mají mít účinky pro společnost;
- rozhodne o hodnotě nepeněžitých vkladů (přínosů) a o lhůtě k jejich poskytnutí;
- zvolí pro první rok představenstvo a dozorčí radu, s výjimkou případu, kdy si zakladatelé toto právo vyhradili v zakladatelské smlouvě;
- zvolí revizory účtů společnosti.

§ 24

(1) Ustavující valná hromada je způsobilá se usnášet, jsou-li přítomni upisovatelé, kteří úhrnem upsali alespoň polovinu základního kapitálu.

(2) Pro rozhodnutí ustavující valné hromady se vyžaduje prostá většina upsaných akcií přítomných upisovatelů. Od zakladatelské smlouvy nebo od základního plánu se však může odchýlit jen v případě jednomyslného rozhodnutí všech přítomných upisovatelů. Ustavující valná hromada nesmí stanovit vyšší hodnotu nepeněžitých vkladů, než je hodnota uvedená v zakladatelské smlouvě nebo hodnota stanovená soudním znalcem, a nesmí změnit výhody náležející zakladatelům.

(3) Při rozhodování o nepeněžitých vkladech a o výhodách náležejících zakladatelům nesmějí dotčení upisovatelé hlasovat.

(4) O ustavující valné hromadě je třeba vyhotovit notářský zápis.²⁾

§ 25

Jednorázové založení společnosti

(1) Pokud se v zakladatelské smlouvě zakladatelé dohodnou, že sami splatí celý základní kapitál ve stanoveném poměru, nevyžaduje se upisování akcií a konání ustavující valné hromady.

(2) Při jednorázovém založení společnosti se dohodnou zakladatelé o jmenování členů představenstva, dozorčí rady a o stanovách.

(3) Ve věcech, které nejsou upraveny v odstavcích 1 a 2, platí obecná ustanovení o založení společnosti přiměřeně.

(4) Ustanovení odstavců 2 a 3 platí přiměřeně i v případě, že výlučným zakladatelem společnosti je právnická osoba, jež splatí celý základní kapitál.

§ 26

Stanovy

(1) Stanovy musí určit

- a) obchodní název a sídlo společnosti;
- b) dobu jejího trvání;
- c) předmět podnikání;
- d) výši základního kapitálu a podmínky splacení akcií;
- e) počet a jmenovitou hodnotu akcií, jakož i formu akcií (na jméno nebo na majitele);
- f) způsob zápisu společnosti do podnikového rejstříku;
- g) způsob svolání valné hromady, stanovení postupu pro případ způsobilosti a nezpůsobilosti valné hromady k usnášení, podmínky a způsob výkonu hlasovacího práva akcionářů;
- h) počet členů představenstva, dozorčí rady a revizorů účtů, způsob jejich volby, určení jejich pravomocí a funkční období;
- i) zásady pro sestavování bilance a pravidla rozdělování zisku společnosti;
- j) způsob, jímž se uveřejňují skutečnosti předepsané zákonem nebo stanovami;
- k) důsledky porušení povinnosti splatit včas upsané akcie;
- l) výši a použití rezervního fondu.

(2) Podle potřeby stanovy dále upraví zejména

- a) pro případ vydání různých druhů akcií jejich pojmenování, počty, jmenovité hodnoty a práva k nim náležející;
- b) pravidla pro případ vydání listin podle § 11;
- c) možnosti vzetí akcie z oběhu včetně postupu, který je třeba dodržet;
- d) rozsah oprávnění představenstva pro případ zvýšení základního kapitálu (§ 69).

§ 27

Zápis společnosti do podnikového rejstříku

(1) Společnost vzniká ode dne zápisu do podnikového rejstříku. Žádost o zápis do podnikového rejstříku podepisují všichni členové představenstva.

(2) Rejstříkový soud provede zápis, pouze je-li prokázáno, že

- a) se konala ustavující valná hromada, je-li její konání předepsáno;
- b) upisovatelé upsali celý základní kapitál;
- c) bylo splaceno alespoň třicet procent základního kapitálu;
- d) byly přiloženy schválené stanovy a notářský zápis o ustavující valné hromadě;²⁾
- e) bylo přiděleno identifikační číslo příslušným orgánem státní statistiky.

(3) Vyžaduje-li se k hospodářské činnosti, jež má být předmětem podnikání společnosti, nebo k založení společnosti povolení podle zvláštních předpisů, provede rejstříkový soud zápis, jen bylo-li mu toto povolení předloženo.

ČÁST III

POVINNOSTI A PRÁVA AKCIONÁŘE

§ 28

Akcionář je povinen zaplatit společnosti úplnou hodnotu akcií do jednoho roku od zápisu společnosti do podnikového rejstříku. V tomto období je povinen splácet hodnotu akcií ve lhůtě určené ve stanovách.

§ 29

(1) Pokud akcionář uhradí splátku na akcii s prodlením, je povinen zaplatit úrok ve výši dvacet procent ročně z částky, s jejímž splacením je v prodlení.

²⁾ § 100 zákona č. 95/1963 Sb., o státním notářství a o řízení před státním notářstvím (notářský řád).

(2) Pokud akcionář neuhradí splátku do šedesáti dnů ode dne výzvy, je představenstvo oprávněno prohlásit vydaný zatímní list za neplatný se ztrátou akcionářských práv; současně může umožnit upsání tohoto podílu jiné osobě. Ze získané částky se nejdříve uspokojí nároky společnosti a zbývající část se vydá bývalému akcionáři.

§ 30

Jestliže akcionář převede zatímní list na jinou osobu před splacením celé jmenovité hodnoty akcie, odpovídá za závazek zaplatit zbytek upsaného kapitálu jako ručitel.

§ 31

(1) Akcionář má právo na podíl ze zisku, který valná hromada podle roční účetní závěrky určila k rozdělení (dividendu), odpovídající jeho akciím (zatímním listům).

(2) V případě zániku společnosti má akcionář právo na podíl z majetku, který lze rozdělit po ukončení likvidace, odpovídající jeho akciím (zatímním listům).

(3) Ustanovení odstavců 1 a 2 se nedotýkají zvláštních práv některých akcií podle stanov.

(4) Plnit akcionáři na úkor základního kapitálu není přípustné, s výjimkou případu, kdy jde o snížení základního kapitálu.

§ 32

(1) Po dobu trvání společnosti ani v případě jejího zániku akcionář nemůže žádat vrácení majetkového vkladu.

(2) Akcionář není povinen vrátit dividendy přijaté v dobré víře.

§ 33

(1) Každý akcionář je oprávněn účastnit se valné hromady, požadovat vysvětlení a podávat připomínky. Na základě akcie s právem hlasovacím je akcionář oprávněn podávat návrhy a hlasovat o nich, jakož i o návrzích jiných akcionářů.

(2) Představenstvo je povinno podat v záležitostech navržených do pořadu jednání valné hromady potřebné informace nejpozději osm dní před dnem konání valné hromady každému akcionáři, který o to včas písemně požádá.

(3) Představenstvo zveřejní způsobem určeným ve stanovách alespoň podstatné údaje o roční účetní závěrce, návrhu na rozdělení zisku a o zprávě představenstva a dozorčí rady, a to nejméně třicet dnů před valnou hromadou.

§ 34

(1) Hlasovací právo náležející akcií se řídí jmenovitou hodnotou akcie.

(2) Stanovy mohou omezit výkon hlasovacího práva stanovením nejvyššího počtu hlasů jednoho akcionáře.

§ 35

(1) Způsob výkonu hlasovacího práva určí stanovou.

(2) Akcionář nemůže vykonat své hlasovací právo, jestliže porušil povinnost týkající se splacení upsaných akcií.

§ 36

(1) Akcionář může vykonat své hlasovací právo na valné hromadě i prostřednictvím zmocněnce. Zmocněncem nemůže být člen představenstva, dozorčí rady a revizor účtů.

(2) Zmocnění k zastupování platí jen pro jednu valnou hromadu, včetně případu jejího opakovaného svolání z důvodu její nezpůsobilosti se usnášet. Zmocnění musí být odevzdáno představenstvu do zahájení valné hromady.

§ 37

Jestliže dividendy náležející některé prioritní akcií s omezením nebo vyloučením hlasovacího práva společnost v některém roce nevyplatí nebo je vyplatí pouze částečně a neposkytne tuto výplatu ani v následujícím roce, nabudou prioritní akcie hlasovacího práva, které je možno vykonávat až do té doby, než společnost uhradí nevyplacené dividendy.

§ 38

(1) Představenstvo svolá valnou hromadu, žádají-li o to s udáním účelu a důvodu akcionáři, jejichž akcie představují alespoň desetinu základního kapitálu.

(2) Bylo-li o svolání valné hromady požádáno podle odstavce 1 a představenstvo do třiceti dnů valnou hromadu nesvolalo, svolá ji na žádost akcionářů uvedených v odstavci 1 v téže lhůtě rejstříkový soud.

§ 39

(1) Akcionáři, jejichž akcie představují alespoň desetinu základního kapitálu a mají hlasovací právo, mohou s udáním účelu a důvodu požádat představenstvo, aby zařadilo některou otázku na pořad jednání valné hromady. Stanovy mohou poskytnout toto právo i akcionářům, jejichž akcie představují menší podíl základního kapitálu.

(2) Akcionáři mohou uplatnit právo podle odstavce 1 do osmi dnů ode dne svolání valné hromady.

(3) Představenstvo je povinno podání podle odstavce 1 zařadit do pořadu jednání valné hromady a je povinno zveřejnit je do osmi dnů způsobem odpovídajícím vyhlášení valné hromady.

(4) Nesplní-li představenstvo povinnost podle odstavce 3, doplní pořad jednání valné hromady na žádost akcionářů, kteří podání podali, rejstříkový soud, a to do tří dnů ode dne doručení žádosti.

§ 40

(1) Akcionáři, jejichž akcie představují alespoň desetinu základního kapitálu, mohou požádat dozorčí radu s udáním účelu a důvodu o přezkoumání podnikatelské činnosti společnosti.

(2) Nevyhoví-li dozorčí rada žádosti podané podle odstavce 1 do třiceti dnů, mohou se akcionáři uvedení v odstavci 1 obrátit na valnou hromadu (§ 39).

§ 41

(1) O soudní zrušení protiprávního rozhodnutí valné hromady může požádat kterýkoliv akcionář i kterýkoliv člen představenstva nebo dozorčí rady.

(2) Pokud o zrušení požádá člen představenstva, zastupuje společnost ve sporu člen dozorčí rady, zvolený radou. Pokud o zrušení požádá člen dozorčí rady, soud určí pro zastupování společnosti opatrovníka.

(3) Ten, kdo žádá o zrušení rozhodnutí, je povinen složit u soudu jistotu ve výši jmenovité hodnoty alespoň jedné akcie, nejvýše však 10 000 Kčs.

(4) Pravomocným rozsudkem jsou vázáni také všichni akcionáři.

ČÁST IV

ORGANIZACE AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI

§ 42

Valná hromada

Valná hromada je nejvyšším orgánem společnosti; všichni akcionáři mají právo zúčastnit se jejího jednání.

§ 43

Do výlučné působnosti valné hromady náleží

- a) schválení a změna stanov;
- b) zvýšení a snížení základního kapitálu;
- c) změna práv náležejících jednotlivým druhům akcií;
- d) rozhodnutí o zániku společnosti;
- e) volba, odvolání a stanovení odměn (tantiém) členům představenstva, dozorčí rady a revizorů účtů;
- f) schválení roční účetní závěrky a rozdělení ročního zisku;
- g) rozhodnutí o vydání proměnitelných nebo prioritních listin podle § 11;
- h) rozhodnutí ve všech otázkách, které tento zákon nebo stanovy svěřují do výlučné působnosti valné hromady.

§ 44

(1) Valná hromada musí být svolávána ve lhůtách určených stanovami, nejméně však jednou ročně. V případě potřeby lze valnou hromadu svolat kdykoliv.

(2) Valnou hromadu svolává představenstvo, nestanoví-li tento zákon jinak.

(3) Valná hromada musí být svolána způsobem předepsaným stanovami, a to alespoň třicet dnů předem. Pozvánka musí obsahovat

- a) název a sídlo společnosti;
- b) termín a místo konání valné hromady;
- c) pořad jednání valné hromady;
- d) podmínky stanov pro výkon hlasovacího práva.

(4) Jsou-li vydány akcie znějící na majitele, je třeba svolání valné hromady vhodným způsobem uveřejnit ve lhůtě uvedené v odstavci 3.

§ 45

(1) Akcionáři přítomní na valné hromadě se zapisují do prezenční listiny, v níž musí být uveden obchodní název (jméno) akcionáře nebo zmocněnce, jeho sídlo (bydliště), čísla jeho akcií a počet hlasů, které mu podle akcií náležejí.

(2) Platnost prezenční listiny potvrzuje svým podpisem předseda valné hromady a zapisovatel.

§ 46

(1) Valná hromada je způsobilá usnášení, jsou-li přítomni akcionáři mající více než polovinu akcií opravňujících hlasovat.

(2) Není-li valná hromada způsobilá usnášení, je druhá valná hromada, kterou je třeba svolat v patnáctidenní lhůtě s nezměněným pořadem jednání, způsobilá usnášení bez ohledu na počet přítomných.

(3) O záležitostech, které nebyly uvedeny ve zveřejněném pořadu jednání, lze rozhodnout pouze tehdy, jsou-li přítomni všichni akcionáři a jednomyslně souhlasí s projednáním této záležitosti.

§ 47

Valná hromada rozhoduje v záležitostech uvedených v § 43 písm. a) až d) alespoň dvoutřetinovou většinou platných hlasů; v ostatních záležitostech, pokud stanovy nepředepisují kvalifikovanou většinu, rozhoduje valná hromada prostou většinou hlasů.

§ 48

Rozhodnutí valné hromady, které mění práva náležející některému druhu akcií v jejich neprospěch, nebude platnosti, jestliže alespoň tříčtvrtinová většina akcionářů představujících zmíněný druh akcií souhlasí s rozhodnutím způsobem předepsaným stanovami; není-li způsob upraven, použijí se ustanovení o valné hromadě přiměřeně.

§ 49

(1) Valná hromada zvolí nejprve předsedu, zapisovatele, dva ověřovatele zápisu a osoby, jež pověří sčítáním hlasů.

(2) O valné hromadě se vyhotovuje zápis, který obsahuje

- a) název a sídlo společnosti;
- b) místo a čas valné hromady;
- c) jméno předsedy valné hromady, zapisovatele, osob potvrzujících správnost vyhotovení zápisu (ověřovatelů) a jména osob sčítajících hlasy;
- d) důležitější události v průběhu valné hromady a vyslovená prohlášení. Přísemná podání a prohlášení se připojují k zápisu;
- e) rozhodnutí valné hromady s uvedením počtů hlasů pro, proti a počet nehlasujících;
- f) protest akcionáře, člena představenstva nebo dozorčí rady proti některému rozhodnutí, pokud protestující o to požádá.

(3) Zápis podepisují zapisovatel a předseda valné hromady a správnost zápisu potvrdí dva ověřovatelé.

(4) Představenstvo je povinno zabezpečit vyhotovení zápisu do třiceti dnů ode dne ukončení valné hromady; spolu s oznámením o svolání valné hromady a prezenční listinou se uchovávají v archivu společnosti po celou dobu jejího trvání.

(5) Kterýkoliv akcionář může požádat představenstvo o vydání výtahu ze zápisu nebo o kopii zápisu valné hromady.

§ 50

Představenstvo

(1) Představenstvo volí valná hromada z akcionářů nebo z jiných osob. Valná hromada se může také usnést, že pokud počet členů představenstva neklesne na polovinu, doplní jejich počet představenstvo kooptací. Následující valná hromada buď kooptované členy představenstva potvrdí, nebo zvolí nové.

(2) Představenstvo se skládá z alespoň tří a nejvýše z jedenácti členů. Předsedu představenstva volí jeho členové.

(3) Představenstvo je statutárním orgánem společnosti. Zastupuje společnost vůči třetím osobám, před soudem a před jinými orgány; vytváří a řídí organizaci práce společnosti a vykonává zaměstnavatelská práva.

(4) Způsob, kterým zavazují členové představenstva společnost, určí stanovy a zapisuje se do podnikového rejstříku.

§ 51

Stanovy, rozhodnutí valné hromady nebo dozorčí rada může omezit právo představenstva k zastupování společnosti; toto omezení je však vůči třetím osobám neúčinné. Za škodu způsobenou překročením rozsahu svého oprávnění odpovídají členové představenstva vůči společnosti společně a nerozdílně.

§ 52

(1) Představenstvo odpovídá za vypracování roční účetní závěrky a návrhu na rozdělení zisku.

(2) Představenstvo vyhotoví zprávu o podnikatelské činnosti, o stavu majetku společnosti a o její obchodní politice pro valnou hromadu v obdobích, které určují stanovy, nejméně však jednou ročně.

(3) Představenstvo zajišťuje řádné vedení účetnictví a obchodních knih společnosti.

§ 53

Představenstvo je povinno svolat valnou hromadu a současně vyzoomět dozorčí radu pokud

- a) zjistí, že společnost ztratila jednu třetinu základního kapitálu, nebo
- b) společnost je platebně neschopná po dobu delší než tři měsíce.

§ 54

(1) Člen představenstva

- a) nesmí v rámci působnosti společnosti uzavírat obchody vlastním jménem;
- b) nesmí být neomezeně ručícím členem jiné společnosti s podobným předmětem činnosti;
- c) nesmí být vedoucím představitelem jiné společnosti s podobným předmětem činnosti.

(2) Pokud člen představenstva poruší některý ze zákazů uvedených v odstavci 1, společnost

- a) může požadovat náhradu škody;
- b) místo náhrady škody může žádat, aby člen představenstva přenechal společnosti obchod uzavřený pro sebe, nebo
- c) aby vydal společnosti svůj prospěch z obchodu uzavřeného na účet jiného anebo převedl na společnost své odpovídající nároky.

(3) Nárok společnosti podle odstavce 2 zaniká za tři měsíce ode dne, kdy se ostatní členové představenstva o této skutečnosti dověděli, nejpozději však po uplynutí jednoho roku od jeho vzniku.

§ 55

Dozorčí rada

(1) Každá společnost je povinná vytvořit dozorčí radu, která musí mít alespoň tři členy.

(2) Členy dozorčí rady volí valná hromada z akcionářů nebo z jiných osob. Za člena dozorčí rady nesmí valná hromada zvolit pracovníka společnosti.

(3) Převyšuje-li počet pracovníků společnosti v hlavním pracovním poměru dvě stě osob v ročním průměru, volí třetinu členů dozorčí rady shromáždění pracovníků společnosti z řad jejích pracovníků.

§ 56

(1) Dozorčí rada je oprávněna ověřovat postup ve věcech společnosti, kdykoli nahlížet do účetních dokladů a spisů společnosti a zjišťovat stav společnosti.

(2) Dozorčí rada je povinná přezkoumávat roční účetní závěrku, bilanci a návrhy na rozdělení zisku a

podávat o výsledku přezkoumání každý rok zprávu valné hromadě.

§ 57

(1) Členové dozorčí rady se zúčastňují valné hromady společnosti; k pořadu valné hromady mohou dát svá podání.

(2) Jestliže se v dozorčí radě názor představitelů pracovníků liší od názoru ostatních členů rady, je třeba sdělit i tento menšinový názor.

§ 58

(1) Dozorčí rada svolá valnou hromadu, vyžaduje-li to zájem společnosti.

(2) Ve sporu zahájeném proti představenstvu nebo proti členům představenstva zastupuje společnost dozorčí rada.

§ 59

(1) Dozorčí rada vykonává svá práva společně nebo svými jednotlivými členy. Provádění kontroly může dozorčí rada i natrvalo rozdělit mezi své jednotlivé členy. Rozdělením kontrolních činností není však dotčena odpovědnost člena dozorčí rady ani jeho právo vykonávat další kontrolní činnosti.

(2) Pokud ve společnosti pracuje kontrolní orgán, je podřízen dozorčí radě.

§ 60

Ustanovení § 54 se vztahují rovněž na členy dozorčí rady.

§ 61

Revizoři účtů

(1) Každá společnost musí zvolit alespoň jednoho revizora účtů společnosti. Revizora účtů volí valná hromada z řad akcionářů nebo jiných osob.

(2) Revizor účtů vykonává úkony, které mu stanoví tento zákon, jiné právní předpisy, stanovy a valná hromada.

§ 62

Akciová společnost o jedné osobě

(1) Společnost lze založit i tím způsobem, že jediným akcionářem je právnická osoba.

(2) Společnost o jedné osobě vzniká i v tom případě, kdy vlastnické právo ke všem akciím získá jeden akcionář.

§ 63

Pro společnost o jedné osobě jinak platí přiměřeně ustanovení tohoto zákona, týkající se společnosti s tím, že práva valné hromady v případě uvedeném v § 62 odst. 1 vykonává zakladatel a v případě uvedeném v § 62 odst. 2 vykonává akcionář.

ČÁST V

ZVÝŠENÍ A SNÍŽENÍ ZÁKLADNÍHO KAPITÁLU

§ 64

Zvýšení základního kapitálu

(1) Společnost může zvýšit základní kapitál, jen je-li akcionáři zcela splacen souhrn jmenovitých hodnot dříve vydaných akcií, s výjimkou případu uvedeného v § 68.

(2) Zvýšení základního kapitálu je možné upsáním nových akcií, přeměnou majetku společnosti převyšujícího základní kapitál na základní kapitál nebo výměnou listin podle § 11 za akcie.

§ 65

(1) O zvýšení základního kapitálu rozhoduje valná hromada na návrh představenstva. V oznámení o svolání valné hromady je kromě údajů uvedených v § 44 odst. 3 třeba uvést

- a) důvody zvýšení základního kapitálu, způsob a nejnižší hodnotu zvýšení;
- b) návrh úpravy stanov ohledně zvýšení základního kapitálu;
- c) počet a jmenovitou hodnotu nových akcií;
- d) je-li vydáván nový druh akcií, práva jim náležející, jakož i rozhodnutí o tom, která práva náležející dříve vydaným akciím budou tím dotčena a jakým způsobem;
- e) je-li zvýšení základního kapitálu prováděno upsáním akcií, datum prvního a posledního upsání;
- f) je-li zvýšení základního kapitálu prováděno nepeněžitými vklady, odpovídající návrh hodnoty vkladů.

(2) Zvýšení základního kapitálu provede představenstvo.

§ 66

(1) Je-li zvýšení základního kapitálu prováděno upsáním akcií

- a) při úpisu akcií je třeba za každou akcii zaplatit obnos stanovený valnou hromadou, nejméně však třicet procent její jmenovité hodnoty;

b) tříčtvrtinovým poměrem hlasů akcií opravňujících k hlasování může valná hromada zajistit každému akcionáři předkupní právo k novým akciím, přičemž stanoví i lhůtu, v níž mohou akcionáři toto právo uplatnit.

(2) Majitelé listin podle § 11 mohou vykonat právo na výměnu svých listin za akcie před akcionáři.

(3) Pro upsání akcií při zvýšení základního kapitálu se jinak použijí ustanovení tohoto zákona o založení společnosti s tím, že úpis akcií může být zahájen až po zápisu rozhodnutí valné hromady o zvýšení základního kapitálu do podnikového rejstříku.

§ 67

(1) Jestliže se předpokládá zvýšení základního kapitálu částečně nebo zcela nepeněžitými vklady, může společnost zvýšit základní kapitál o jejich hodnotu i tehdy, není-li zcela splacen souhrn jmenovitých hodnot dříve vydaných akcií.

(2) Pro stanovení hodnoty nepeněžitých vkladů, jakož i pro odpovědnost s tím související se přiměřeně použije ustanovení tohoto zákona o založení společnosti.

§ 68

(1) Společnost může po schválení roční nebo zvláštní účetní závěrky převést část svého majetku, převyšujícího základní kapitál, do základního kapitálu vydáním nových akcií nebo zvýšením jmenovité hodnoty jednotlivých akcií dříve vydaných.

(2) Nerozhodne-li valná hromada jinak, vydané nové akcie se nabídnou nejprve akcionářům. Nabídku je třeba učinit způsobem, který určují stanoví.

(3) Pokud akcionář nepřevzme nové akcie do ukončení další valné hromady, může společnost nové akcie volně prodat.

(4) Zvýšení jmenovité hodnoty akcií se provádí výměnou za nové akcie vyšší jmenovité hodnoty nebo na dříve vydané akcii se vyznačí vyšší jmenovitá hodnota s podpisy dvou členů představenstva, oprávněných podepisovat za společnost.

§ 69

Stanovy mohou pověřit představenstvo, aby za podmínek určených stanovami vydalo nové akcie nebo převedlo majetek převyšující základní kapitál do základního kapitálu, zvýšilo základní kapitál do stanovené hodnoty, nejvýše však o jednu třetinu původní výše základního kapitálu.

§ 70

Podmíněné zvýšení základního kapitálu

(1) Valná hromada může rozhodnout o podmíněném zvýšení základního kapitálu, je-li cílem rozhodnutí vydání listin podle § 11.

(2) Majitelé listin podle § 11 mohou žádat akcie na vrub podmíněně zvýšeného základního kapitálu. Žádost je třeba podat písemně a uvést v ní počet a jmenovité hodnoty požadovaných akcií.

(3) Představenstvo může vydat akcie podle odstavce 2 pouze v rozsahu, v němž oprávnění uplatňují své právo na výměnu listin za akcie, a po splacení úplné hodnoty akcií.

(4) Pokud listiny podle § 11 byly vydány na nižší částku, než je jmenovitá hodnota akcií, je vydání nových akcií možné, jen pokud oprávnění splatili společnosti rozdíl mezi jmenovitou hodnotou akcie a hodnotou listiny. Akcionářská práva vznikají po vydání nové akcie.

§ 71

(1) Představenstvo oznámí rozhodnutí valné hromady nebo představenstva o zvýšení základního kapitálu rejstříkovému soudu do třiceti dnů ode dne rozhodnutí. Stejně se postupuje po provedení zvýšení základního kapitálu nebo v případě, že ke zvýšení nedošlo.

(2) Jde-li o podmíněné zvýšení základního kapitálu, oznámí představenstvo zvýšení základního kapitálu, pocházející z podmíněně zvýšeného kapitálu v minulém roce, do třiceti dnů od schválení roční účetní závěrky rejstříkovému soudu.

(3) Zvýšení základního kapitálu je platné ode dne, kdy rejstříkový soud provedl zápis do podnikového rejstříku. Pro zápis do podnikového rejstříku se použijí ustanovení o založení společnosti přiměřeně.

(4) Akcie nebo zatímní listy lze vydat až po provedení zápisu.

§ 72

(1) Nové akcie vydané na základě zvýšení základního kapitálu podle stanov nebo podle rozhodnutí valné hromady se podílejí na zisku roku, v němž bylo zvýšení základního kapitálu provedeno.

(2) Akcie, jejichž majitelem je společnost, účastní se zvýšení základního kapitálu podle pravidel platných pro ostatní akcie.

§ 73

Snížení základního kapitálu

(1) V rozhodnutí valné hromady o snížení základního kapitálu se uvede důvod snížení základního kapi-

tálu, jeho způsob, hodnota, o niž se základní kapitál snižuje, a lhůta pro předložení akcií společnosti.

(2) Ke snížení základního kapitálu je třeba především vzít z oběhu akcie, jejichž majitelem je společnost.

(3) Při snížení základního kapitálu je třeba dodržet ustanovení týkající se nejnižší hodnoty základního kapitálu; snížení se nesmí dotknout práv majitelů listin podle § 11.

§ 74

(1) Představenstvo oznámí rozhodnutí valné hromady o snížení základního kapitálu do třiceti dnů ode dne rozhodnutí rejstříkovému soudu.

(2) Po zápisu do podnikového rejstříku zveřejní představenstvo toto rozhodnutí vhodným způsobem dvakrát za sebou s alespoň třicetidenním odstupem.

§ 75

(1) Věřitelé, jejichž nároky vůči společnosti vznikly před prvním zveřejněním rozhodnutí o snížení základního kapitálu, mohou žádat od společnosti poskytnutí zajištění až do výše svých nároků, a to do devadesáti dnů od posledního zveřejnění rozhodnutí o snížení základního kapitálu. Nedodržení této lhůty má za následek zánik práva věřitelů na poskytnutí zajištění.

(2) Společnost je povinna poskytnout věřitelům, kteří se přihlásí podle odstavce 1, odpovídající zajištění.

§ 76

(1) Snížení základního kapitálu se provede snížením počtu akcií nebo snížením jmenovité hodnoty jednotlivých akcií anebo současným snížením počtu akcií i jejich jmenovité hodnoty, popřípadě tím, že se většímu počtu akcií přizná význam menšího počtu akcií (skládání akcií).

(2) Snížení počtu vydaných akcií se provede vzetím určeného počtu akcií z oběhu (svolání akcií) a vykoupením na výzvu předložených nebo vylosovaných akcií. Podrobná pravidla pro vzetí akcií z oběhu vylosováním stanoví valná hromada.

(3) Snížení jmenovité hodnoty akcií se provede výměnou za nové akcie nižší jmenovité hodnoty nebo vyznačením nižší jmenovité hodnoty s podpisy dvou členů představenstva oprávněných podepisovat za společnost.

(4) Skládání akcií se provede výměnou určeného počtu akcií za jednu s plnou dosavadní jmenovitou hodnotou.

§ 77

(1) Valná hromada se může usnést na snížení základního kapitálu i tehdy, nebyl-li ještě plně splacen.

(2) Snížení se v takovém případě provede usnesením valné hromady, že se od dalších splátek na akcie upouští (liberace) a vydané zatímní listy se vymění za akcie příslušné jmenovité hodnoty nebo že se upouští od vydání dalšího počtu akcií, k jejichž emisi stanovы společnost zavazuje.

§ 78

(1) Představenstvo uveřejní způsobem předepsaným stanovami výzvu, aby akcionáři předložili v určené lhůtě své akcie za účelem výměny, vyznačení snížení jejich jmenovité hodnoty, vzetí z oběhu nebo za účelem skládání.

(2) Společnost prohlásí za neplatné akcie, které přes výzvu nebyly předloženy. Prohlášení dotčených akcií za neplatné musí společnost vhodným způsobem uveřejnit.

(3) Náhradou za akcie prohlášené za neplatné může společnost vydat nové akcie, které může prodat. Částky získané z prodeje se vyplatí akcionářům, jejichž akcie byly prohlášené za neplatné, nebo se uloží až do doby, kdy se ověří právo na jejich výplatu.

§ 79

(1) Po uplynutí devadesáti dnů od posledního zveřejnění podle § 74 odst. 2 rejstříkový soud na žádost společnosti provede zápis snížení základního kapitálu do podnikového rejstříku. Snížení základního kapitálu nabývá platnosti zápisem do podnikového rejstříku.

(2) Zápis je možný, pokud je prokázáno, že došlo

- a) ke dvěma zveřejněním rozhodnutí valné hromady o snížení základního kapitálu;
- b) k zajištění podle § 75 nebo k uspokojení věřitelů.

(3) Platby akcionářům k tíži základního kapitálu nebo prominutí doplateků na akcie jsou přípustné teprve po zápisu snížení základního kapitálu do podnikového rejstříku.

§ 80

Postupné splácení akcií

(1) Je-li trvání společnosti omezeno na určitou dobu proto, že se základní kapitál během času zcela spotřebuje nebo že záleží v právech časově omezených, musí stanovы společnosti obsahovat ustanovení o způsobu, jímž budou během trvání společnosti postupně všechny akcie splaceny akcionářům z čistého zisku.

(2) Postupné splácení akcií se provede vzetím vylosovaných akcií z oběhu a tím, že se majitelům vedle jmenovité hodnoty akcií vydají listiny osvědčující práva příslušející vylosovaným akciím (požitkové listy).

§ 81

(1) Majitelům akcií nevylosovaných musí stanovы vyhradit určitou část čistého zisku na dividendy, které se rozdělí pouze mezi ně. V případě likvidace společnosti mají také přednostní nárok na podíl z likvidačního výtěžku, odpovídající jmenovité hodnotě jejich akcií.

(2) Společnost se nezrušuje úplným slosováním všech akcií, ale teprve usnesením valné hromady majitelů požitkových listů.

§ 82

(1) Za vylosované akcie mohou být vydány také listiny zajišťující jejich majitelům právo na vyplacení části čistého zisku, která zbude po vyplacení dividend (superdividenda), a na přebytek likvidačního výtěžku (věřitelské požitkové listy).

(2) V případě uvedeném v odstavci 1 se společnost zrušuje dokonáním slosování všech akcií.

§ 83

(1) Místo postupného slosování a splácení akcií, popřípadě místo postupného vykupování akcií může společnost z čistého zisku vytvořit fond, z něhož by při uplynutí doby svého trvání splatila všechny akcie najednou.

(2) Použije-li se tohoto fondu ke splacení akcií, musí být dodrženy všechny předpisy pro snížení základního kapitálu.

ČÁST VI**REZERVNÍ FOND**

§ 84

Povinný rezervní fond společnost vytváří po svém založení ve výši a způsobem určeným ve stanovách. Tento fond ročně doplňuje ze zisku zbylého po odvedech a daních minimálně ve výši pěti procent, a to až do výše rovněž určené ve stanovách. Minimální výše povinného rezervního fondu činí deset procent základního kapitálu.

ČÁST VII ZÁNİK AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI

§ 85

(1) K zániku společnosti se vyžaduje

- a) usnesení valné hromady o zrušení společnosti v souladu se stanovami nebo
- b) dosažení účelu společnosti, pokud je uveden ve stanovách, nebo uplynutím doby, na kterou byla společnost založena.

(2) Společnost zaniká po provedené likvidaci výmazem společnosti z podnikového rejstříku.

§ 86

Likvidace společnosti

(1) Působnost likvidátora plní představenstvo nebo osoba, kterou na návrh představenstva schválí valná hromada.

(2) Akcionáři představující alespoň desetinu základního kapitálu mohou s uvedením důvodů požádat rejstříkový soud, aby určil jinou osobu jako likvidátora. Stanovy mohou toto právo přiznat i akcionářům představujícím menší podíl základního kapitálu.

(3) Likvidace společnosti a likvidátor se zapisují na návrh představenstva do podnikového rejstříku a název společnosti se doplňuje označením „v likvidaci“. Po zápisu likvidace do podnikového rejstříku se omezuje působnost orgánů společnosti na úkony potřebné k provedení likvidace.

(4) Likvidátor je povinen o vstupu společnosti do likvidace vyzoomět všechny osoby a orgány, které jsou tím dotčeny. Ke dni zahájení likvidace se sestaví účetní závěrka a další účetní výkazy.

(5) Likvidátor v průběhu likvidace je povinen zejména

- a) soustředit peněžní prostředky u jednoho peněžního ústavu;
- b) dokončit běžné záležitosti;
- c) vypořádat odvody, daně a poplatky;
- d) vypořádat závazky společnosti a dosáhnout uspokojení jejích pohledávek;
- e) zpeněžit majetek společnosti nejhospodárnějším a nejrychlejším způsobem;

f) podávat v souladu se stanovami zprávu o průběhu likvidace.

§ 87

(1) Likvidátor sestaví účetní závěrku ke dni skončení likvidace a předloží ji valné hromadě spolu s konečnou zprávou o průběhu likvidace a návrhem na rozdělení majetkového zůstatku společnosti mezi akcionáře.

(2) Po schválení účetní závěrky a rozdělení majetkového zůstatku valnou hromadou likvidátor

- a) proplatí akcie, jež mu akcionáři odevzdají;
- b) provede bezpečné uložení proplacených akcií, spisového materiálu a účetních písemností;
- c) navrhne výmaz společnosti z podnikového rejstříku.

§ 88

Likvidace společnosti při jejím předlužení se řídí zvláštními předpisy.³⁾

ČÁST VIII

USTANOVENÍ ZÁVĚREČNÁ

§ 89

Právní postavení odborových organizací působících ve společnosti je upraveno zvláštními předpisy.

§ 90

Společnosti založené podle právních předpisů platných před účinností tohoto zákona se považují za společnosti založené podle tohoto zákona. Pokud jsou jejich stanovy v rozporu s tímto zákonem nebo neobsahují úpravu vyžadovanou tímto zákonem, provedou tyto společnosti změnu svých stanov do šesti měsíců po nabytí účinnosti tohoto zákona.

§ 91

Vláda Československé federativní republiky může stanovit pravidla postupu při jednorázovém založení společnosti a při přeměně státního podniku na společnost, kde vlastníkem akcií bude stát nebo státní podniky, podnikového rejstříku.

³⁾ § 352 až 354 občanského soudního řádu č. 99/1963 Sb., ve znění pozdějších předpisů (úplné znění č. 78/1983 Sb.).

§ 92

Zrušuje se zákon č. 243/1949 Sb., o akciových společnostech.

§ 93

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. května 1990.

Havel v. r.
Dubček v. r.
Čalfa v. r.

105

ZÁKON

ze dne 18. dubna 1990
o soukromém podnikání občanů

Federální shromáždění Československé federativní republiky se usneslo na tomto zákoně:

ČÁST I

OBECNÁ USTANOVENÍ

§ 1

(1) Občané mohou individuálně provozovat podnikatelskou činnost v rozsahu a za podmínek stanovených tímto zákonem. Ke společnému provozování podnikatelské činnosti občané mohou vytvářet obchodní společnosti,¹⁾ tichou společnost nebo konsorcium.²⁾

(2) Podnikatelskou činností podle tohoto zákona se rozumí trvalé provozování výroby, obchodu nebo poskytování služeb a prací anebo jiných činností za účelem získávání trvalého zdroje peněžních příjmů (dále jen „podnikání“).

(3) Tento zákon se nevztahuje na tvorbu děl ve smyslu autorského zákona, na zemědělskou výrobu, na výkon výdělečné činnosti lékařů a jiných zdravotnic-

kých pracovníků, ověřovatelů (auditorů) a na poskytování právní pomoci, popřípadě na výkon obdobných specializovaných činností, pokud jsou upraveny zvláštními předpisy.

§ 2

Občan podnikající podle tohoto zákona (dále jen „podnikatel“) může provozovat i činnost vyhrazenou zvláštními předpisy organizací,³⁾ a to ve stejném rozsahu a za stejných podmínek jako organizace, s výjimkou činnosti vyhrazené takto státu nebo zvláštním předpisem určené organizaci.⁴⁾

§ 3

Podnikateli nelze stanovit povinnosti ve státním plánu hospodářského a sociálního rozvoje.

§ 4

(1) Podnikatel může při podnikání zaměstnávat neomezený počet pracovníků.

¹⁾ § 106a a násl. hospodářského zákoníku č. 109/1964 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

²⁾ § 106u a 106za hospodářského zákoníku.

³⁾ § 1 odst. 1 hospodářského zákoníku.

⁴⁾ Zejména:

§ 1 a 2 zákona č. 222/1946 Sb., o poště (poštovní zákon).

§ 1 odst. 1 a § 3 zákona č. 63/1950 Sb., o úpravě hospodaření s tabákem, solí a lihem a o zrušení státních finančních monopolů.

§ 2 odst. 1 zákona č. 110/1964 Sb., o telekomunikacích.

§ 3 zákona č. 68/1989 Sb., o organizaci Československé státní dráhy.

(2) Vztah podnikatele a pracovníka se řídí pracovními předpisy.⁵⁾ Pracovníprávní vztah nemůže vzniknout mezi manžely.

§ 5

Podnikatel je oprávněn za účelem podnikání nabývat majetek v neomezeném rozsahu.

ČÁST II

OPRÁVNĚNÍ K PODNIKATELSKÉ ČINNOSTI

§ 6

(1) Oprávnění k podnikatelské činnosti podle tohoto zákona vzniká registrací provedenou na základě žádosti u orgánu příslušného k registraci.

(2) Orgán příslušný k registraci provede registraci, pokud podmínky a náležitosti žádosti odpovídají ustanovením tohoto zákona.

§ 7

(1) Podmínkou registrace je věk nejméně 18 let žadatele, jeho způsobilost k právním úkonům, bezúhonnost a odborná kvalifikace, pokud ji povaha podnikání vyžaduje.

(2) Bezúhonnost orgán příslušný k registraci posuzuje ve vztahu k předmětu podnikání s ohledem na ochranu práv jiných občanů a organizací.

(3) Je-li podle zvláštních předpisů⁶⁾ k výkonu činnosti, která má být předmětem podnikání, třeba zvláštního povolení, oprávnění nebo průkazu způsobilosti, nelze registraci provést bez předložení příslušného dokladu.

(4) V případě, že podnikatel má v úmyslu uskutečňovat podnikatelskou činnost, jejímž předpokladem je určitá odborná kvalifikace, způsobilost nebo oprávnění, prostřednictvím vedoucího nebo jiného pracovníka, musí uvedené podmínky splňovat tento vedoucí nebo jiný pracovník.

§ 8

(1) V žádosti o registraci žadatel uvede

- a) své jméno, příjmení, místo trvalého bydliště, rodné číslo, popřípadě tyto údaje týkající se vedoucího nebo jiného pracovníka (§ 7 odst. 4),
- b) předmět podnikání,
- c) místo podnikání, je-li trvalé,
- d) obchodní název (firmu),⁷⁾ popřípadě ochrannou známku,⁸⁾ jichž bude užívat. Obchodní název se skládá z příjmení podnikatele, popřípadě z dodatku zamezujícího zaměnitelnost; orgán příslušný k registraci může připustit i jiný obchodní název (firmu),
- e) den zahájení podnikání.

(2) K žádosti o registraci je žadatel povinen připojit

- a) doklad o povolení, oprávnění nebo způsobilosti, pokud je potřebný podle § 7 odst. 3 tohoto zákona pro předmět podnikání, o jehož registraci se žádá,
- b) doklad o odborné kvalifikaci, způsobilosti nebo oprávnění vedoucího nebo jiného pracovníka, pokud je podle § 7 odst. 4 tohoto zákona tento doklad pro podnikání nezbytný,
- c) výpis z rejstříku trestů.

(3) Žadatel, který nemá trvalé bydliště na území Československé federativní republiky, přiloží též povolení k podnikání, udělené příslušným ústředním

⁵⁾ Nařízení vlády České a Slovenské Federativní Republiky č. 121/1990 Sb., o pracovníprávních vztazích při soukromém podnikání občanů.

⁶⁾ Například:

§ 25 odst. 2, § 34 odst. 1 a 2, § 37 odst. 3, § 40 odst. 1 a § 43 odst. 2 zákona č. 68/1979 Sb., o silniční dopravě a vnitrostátním zásílatelství, ve znění zákona č. 118/1990 Sb.

§ 5 odst. 1 a 2, § 12 odst. 1, § 17, § 32 odst. 2 zákona č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu.

§ 3 zákona ČNR č. 62/1988 Sb., o geologických pracích a o Českém geologickém úřadu.

§ 3 zákona SNR č. 52/1988 Sb., o geologických pracích a o Slovenském geologickém úřadu.

§ 5 odst. 2 a § 27 zákona ČNR č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě.

§ 5 odst. 2 a § 27 zákona SNR č. 51/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě.

§ 5 a 27 nařízení vlády ČSR č. 192/1988 Sb., o jedech a některých jiných látkách škodlivých zdraví.

§ 5 a 27 nařízení vlády SSR č. 206/1988 Sb., o jedech a některých jiných látkách škodlivých zdraví.

§ 13 odst. 1 písm. b), § 14 zákona ČNR č. 127/1981 Sb., o vnitřním obchodě, ve znění zákona ČNR č. 116/1988 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon ČNR č. 127/1981 Sb., o vnitřním obchodě.

§ 13 odst. 1 písm. b), § 14 zákona SNR č. 130/1981 Sb., o vnitřním obchodě, ve znění zákona SNR č. 108/1988 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon SNR č. 130/1981 Sb., o vnitřním obchodě.

⁷⁾ § 5 hospodářského zákoníku.

⁸⁾ Zákon č. 174/1988 Sb., o ochranných známkách.

orgánem státní správy republiky, na jejímž území holdlá podnikat.

(4) Orgán příslušný k registraci může upustit od požadavku předložení dokladu o odborné kvalifikaci, jestliže žadatel jiným způsobem prokáže přiměřenou praxi a zkušenosti v oboru podnikání, o jehož registraci žádá.

§ 9

(1) Rozhodnutí o registraci obsahuje náležitosti uvedené v § 8 odst. 1, popřípadě i časové omezení registrace, pokud o ně žadatel požádal.

(2) Orgán příslušný k registraci zašle opis rozhodnutí o registraci orgánu vykonávajícímu správu daně, příslušné pojišťovně a příslušnému orgánu státní statistiky. Jde-li o podnikatele, který má bydliště na území Československé federativní republiky, zašle opis rozhodnutí o registraci i orgánu, který provádí jeho sociální zabezpečení.

(3) Na základě oznámení podle odstavce 2 přidělí příslušný orgán státní statistiky podnikateli identifikační číslo.

§ 10

(1) Podnikatel je povinen orgánu příslušnému k registraci oznámit všechny změny týkající se údajů a dokladů, které je povinen uvést a předložit při podání žádosti o registraci, popřípadě předložit doklady o nich, a to do 15 dnů od vzniku těchto změn.

(2) Na základě hlášení podnikatele podle odstavce 1 orgán příslušný k registraci rozhodne o změně rozhodnutí o registraci anebo registraci zruší.

§ 11

(1) Orgán příslušný k registraci zruší registraci, jestliže

- a) podnikatel pozbyl povolení, oprávnění nebo způsobilost, pokud jsou podle § 7 odst. 3 tohoto zákona pro předmět podnikání potřebné,
- b) podnikatel byl pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin, jehož skutková podstata souvisí s předmětem podnikání,
- c) o to podnikatel požádá.

(2) Orgán příslušný k registraci může registraci zrušit, jestliže podnikatel závažným způsobem porušuje podmínky nebo povinnosti vyplývající z rozhodnutí o registraci, z tohoto zákona nebo z ostatních

obecně závazných právních předpisů nebo porušuje zásady poctivého obchodního styku nebo hospodářské soutěže;⁹⁾ byla-li registrace zrušena z těchto důvodů, může občan požádat o novou registraci nejdříve po uplynutí jednoho roku od právní moci rozhodnutí o zrušení registrace.

(3) Orgán příslušný k registraci může registraci zrušit z důvodů uvedených v odstavci 2 nejdéle do tří měsíců od zjištění důvodů, které jej ke zrušení registrace opravňují, nejpozději však do jednoho roku od jejich vzniku.

(4) V rozhodnutí o zrušení registrace stanoví orgán příslušný k registraci lhůtu potřebnou pro ukončení podnikání, splnění uzavřených smluv a pro ukončení případných pracovněprávních vztahů.

(5) Orgán příslušný k registraci zašle opis rozhodnutí o změně nebo zrušení registrace orgánu, vykonávajícímu správu daně, příslušné pojišťovně, příslušnému orgánu, který provádí sociální zabezpečení podnikatele, a příslušnému orgánu státní statistiky. Je-li podnikatel zapsán do podnikového rejstříku, zašle orgán příslušný k registraci opis rozhodnutí o zrušení registrace příslušnému rejstříkovému soudu.

(6) Orgán příslušný k registraci pozastaví podnikateli výkon té podnikatelské činnosti, k jejímuž výkonu je nezbytná podle § 7 odst. 4 odborná kvalifikace, způsobilost nebo oprávnění, jež podnikatel nemá, a kterou vykonával za něho vedoucí nebo jiný pracovník, který podle oznámení podnikatele přestal být jeho pracovníkem. Po předložení dokladů, kterých je k podnikání třeba podle § 7 odst. 3 nebo 4 tohoto zákona, orgán příslušný k registraci své rozhodnutí o pozastavení výkonu podnikatelské činnosti zruší.

§ 12

(1) Oprávnění k podnikatelské činnosti zaniká

- a) rozhodnutím orgánu příslušného k registraci (§ 11),
- b) smrtí podnikatele.

(2) Nezaniká-li smrtí podnikatele činnost uvedená v rozhodnutí o registraci, přecházejí jeho práva a povinnosti z podnikatelské činnosti na jeho dědice, a to pouze na dobu nezbytně nutnou ke splnění povinností ze závazků vzniklých před smrtí podnikatele. Podmínkou dalšího podnikání je oprávnění podle § 6.

⁹⁾ § 119 a násl. hospodářského zákoníku.

ČÁST III

§ 16

PRÁVNÍ POMĚRY PODNIKATELŮ

§ 13

(1) Pokud v předchozím kalendářním roce přesáhl základ daně¹⁰⁾ podnikatele z jeho podnikatelské činnosti částku 540 000 Kčs a zaměstnává v pracovním poměru více než 25 pracovníků, je povinen zapsat se do podnikového rejstříku.¹¹⁾ Návrh na zápis je podnikatel povinen podat do 15. února následujícího roku a současně o této skutečnosti vyrozumět orgán příslušný k registraci.

(2) Podnikatel, který byl podle odstavce 1 zapsán do podnikového rejstříku, zůstává v tomto rejstříku zapsán i v případě, že v následujících letech nesplní podmínky uvedené v odstavci 1.

(3) Do podnikového rejstříku se může při zahájení soukromého podnikání nebo na počátku kalendářního roku, nejdéle do 15. února, zapsat registrovaný podnikatel bez ohledu na ustanovení odstavce 1.

§ 14

(1) Na podnikatele zapsaného do podnikového rejstříku se vztahují ustanovení právních předpisů upravujících práva a povinnosti československých právnických osob, pokud zákon nestanoví jinak nebo pokud to povaha věci nevyklučuje.

(2) Předpisy o normalizaci¹²⁾ a metrologii¹³⁾ se vztahují na všechny podnikatele.

§ 15

(1) Na věci ve vlastnictví podnikatele, sloužící k podnikání, se vztahují ustanovení obecně závazných právních předpisů o osobním vlastnictví a spoluvlastnictví, s výjimkou ustanovení občanského zákoníku o zdroji, účelu a o předmětu osobního vlastnictví.¹⁴⁾

(2) Podnikatel může nakládat též s právy a jinými hodnotami spojenými s podnikatelskou činností.

(1) K použití majetku v bezpodílovém spoluvlastnictví manželů potřebuje podnikatel při zahájení podnikání souhlas druhého manžela. K dalším právním úkonům souvisejícím s podnikáním již souhlas druhého manžela nepotřebuje.

(2) Soud na návrh jednoho z manželů zruší bezpodílové spoluvlastnictví manželů v případě, že jeden z manželů získal oprávnění k podnikatelské činnosti.

(3) Je-li podnikatelská činnost po zrušení bezpodílového spoluvlastnictví manželů vykonávána podnikatelem společně nebo za pomoci manžela, který není podnikatelem, rozdělí se mezi ně příjmy z podnikání v poměru stanoveném písemnou smlouvou; nebyla-li taková smlouva uzavřena, rozdělí se příjmy rovným dílem.

§ 17

Podnikatel může jednat prostřednictvím zástupce. Pracovník podnikatele je jako jeho zástupce oprávněn k právním úkonům, k nimž při plnění pracovních úkolů obvykle dochází. Pro zastoupení na základě plné moci platí ustanovení občanského zákoníku.

§ 18

(1) Občanskoprávní vztahy mezi podnikateli a jinými občany se řídí občanským zákoníkem, pokud tento zákon nebo jiné právní předpisy nestanoví jinak.

(2) Právní vztahy při uskutečňování podnikatelské činnosti mezi podnikateli a československými právníky osobami, jakož i mezi podnikateli navzájem se řídí hospodářským zákoníkem, s výjimkou ustanovení, jež stanoví bez souhlasu stran vznik povinnosti uzavřít, změnit nebo zrušit smlouvu nebo pravomoc založit, změnit nebo zrušit závazkové vztahy, jakož i těch ustanovení, která svým obsahem neodpovídají povaze soukromého podnikání občanů nebo jsou v rozporu s postavením podnikatele, vymezeným v zákoně.

¹⁰⁾ § 13 zákona č. 145/1961 Sb., o dani z příjmů obyvatelstva, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹⁾ § 107 hospodářského zákoníku.

¹²⁾ Např. zákon č. 96/1964 Sb., o technické normalizaci.

¹³⁾ Např. zákon č. 35/1962 Sb., o měrové službě, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška Úřadu pro normalizaci a měření č. 61/1963 Sb., o zajišťování správnosti měřidel a měření, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴⁾ § 125, 126 a 127 občanského zákoníku.

(3) Ustanoveními odstavců 1 a 2 není dotčen předmět úpravy zákoníku mezinárodního obchodu.

(4) Podnikatel je oprávněn provádět zahraničně hospodářskou činnost za podmínek stanovených zvláštními předpisy.¹⁵⁾

§ 19

(1) Podnikatel není vázán lhůtami, které jsou stanoveny občanským zákoníkem pro provedení služby a pro odstranění vady poskytnuté služby.¹⁶⁾ Vady poskytnuté služby je povinen odstranit ve lhůtě dohodnuté se zákazníkem; nedojde-li k dohodě o lhůtě k odstranění vady, je povinen tuto vadu odstranit ve lhůtě přiměřené povaze služby a okolnostem jejího poskytování.

(2) Při přijetí věci k opravě, úpravě nebo ke zhotovení věci na zakázku je povinen podnikatel vydat písemné potvrzení o jejím převzetí. Potvrzení o přijetí objednávky¹⁷⁾ je povinen vydat jen na žádost zákazníka. Tyto povinnosti nemá, je-li služba poskytnuta na počkání.

§ 20

O rozsahu poskytnuté služby a o zaplacení ceny za ni je podnikatel povinen vydat písemné potvrzení jen tehdy, pokud o to zákazník požádá.

§ 21

Odpovědnost podnikatele za škodu vzniklou při podnikání jiným občanům se řídí ustanoveními občanského zákoníku o této odpovědnosti organizací, popřípadě organizací poskytujících služby, jde-li o škodu vzniklou při jejich poskytování.

§ 22

(1) Registrací vzniká zákonné pojištění odpovědnosti podnikatele za škodu vzniklou pracovníkům při plnění pracovních povinností nebo v přímé souvislosti s ním, za kterou podnikatel odpovídá podle zákoníku práce.¹⁸⁾

(2) Bližší podmínky tohoto pojištění včetně sazby pojistného upraví obecně závazným právním předpisem ministerstvo financí, cen a mezd České republiky

a ministerstvo financí, cen a mezd Slovenské republiky.

§ 23

Podnikatel je při podnikání povinen na vyzvání oprávněných orgánů prokázat své oprávnění k podnikání. Dále je při podnikání oprávněn a povinen používat obchodní název (firmu) uvedený v rozhodnutí o registraci.

§ 24

Prodávát zboží a poskytovat služby na území Československé federativní republiky může podnikatel na místech, která má právo užívat, na trzích nebo na jiných místech k tomu určených.

§ 25

(1) Podnikatel je povinen vést účetnictví, kterým prokazuje příjmy, výdaje a výsledek podnikatelské činnosti, majetek sloužící k jejímu provozování a závazky z této činnosti vyplývající.

(2) Podnikatel vede jednoduché nebo podvojně účetnictví v souladu se stanovenými účetními zásadami.

§ 26

Postavení, práva a povinnosti odborových orgánů, stanovená právními předpisy, nejsou tímto zákonem dotčena.

§ 27

(1) Podnikatel je při podnikání povinen co nejúčinněji chránit životní a přírodní prostředí před škodlivými vlivy, které jsou jeho činností vyvolávány, a zejména dbát toho, aby neohrožoval zdraví jiných občanů; z vlastních zdrojů financuje a uskutečňuje opatření zaměřená na odstranění škod vzniklých jeho činností a opatření k tvorbě a ochraně všech složek životního a přírodního prostředí, ohrožovaných jeho činností.

(2) Podnikatel je povinen budovat zařízení na ochranu životního a přírodního prostředí, uvádět tato zařízení do provozu společně s příslušným výrobním nebo nevýrobním zařízením a trvale zajišťovat jejich plynulý a účinný chod.

¹⁵⁾ Např. zákon č. 42/1980 Sb., o hospodářských stycích se zahraničím, ve znění zákona č. 113/1990 Sb. Zákon č. 173/1988 Sb., o podniku se zahraniční majetkovou účastí, ve znění zákona č. 112/1990 Sb.

¹⁶⁾ § 268 odst. 1, § 273 odst. 1, § 277 a § 281 odst. 1 občanského zákoníku.

¹⁷⁾ § 264 a 283 občanského zákoníku.

¹⁸⁾ § 187 až 205b zákoníku práce.

ČÁST IV

SOUDNÍ PŘEZKOUMÁNÍ ROZHODNUTÍ

§ 28

(1) Rozhodnutí o registraci, změně registrace a zrušení registrace podle tohoto zákona jsou přezkoumatelná krajským soudem podle zvláštních předpisů.¹⁹⁾

(2) Návrh na přezkoumání rozhodnutí podle odstavce 1 lze krajskému soudu podat až po vyčerpání řádných opravných prostředků ve správním řízení²⁰⁾ ve lhůtě podle zvláštních předpisů.²¹⁾

ČÁST V

USTANOVENÍ PŘECHODNÁ
A ZÁVĚREČNÁ

§ 29

Povolení k prodeji zboží a poskytování jiných služeb, udělená občanům před nabytím účinnosti tohoto zákona podle nařízení vlády České socialistické republiky č. 1/1988 Sb., o prodeji zboží a poskytování jiných služeb občany na základě povolení národního výboru, nebo podle nařízení vlády Slovenské socialistické republiky č. 2/1988 Sb., o prodeji zboží a poskytování jiných služeb občany na základě povolení národního výboru, se považují za registraci podle tohoto zákona. Občan, kterému bylo takové povolení uděleno, se považuje za podnikatele a jeho právní poměry se nadále řídí tímto zákonem, ledaže výkon těchto činností je upraven zvláštními předpisy.

§ 30

Souhlas národního výboru udělený občanům k poskytování dočasného ubytování v soukromí před nabytím účinnosti tohoto zákona podle nařízení vlády České socialistické republiky č. 63/1984 Sb., o poskytování dočasného ubytování v soukromí se souhlasem národního výboru, nebo podle nařízení vlády Slovenské socialistické republiky č. 64/1984 Sb., o poskytování dočasného ubytování v soukromí se souhlasem národního výboru, se považuje za registraci podle tohoto zákona. Občan, kterému byl takový souhlas udělen, se považuje za podnikatele a jeho právní poměry se nadále řídí tímto zákonem.

§ 31

Pokud se v obecně závazných právních předpisech používá termín „prodej zboží a poskytování jiných služeb občany na základě povolení národního výboru“ nebo „poskytování dočasného ubytování v soukromí se souhlasem národního výboru“ anebo „poskytování věcných plnění a výkonů občany na základě povolení národního výboru“, rozumí se tím podnikání podle tohoto zákona.

§ 32

Federální ministerstvo financí upraví obecně závazným právním předpisem způsob odpisu základních prostředků.

§ 33

Po dni účinnosti tohoto zákona se nepoužijí tato ustanovení:

1. § 2 dekretu prezidenta republiky č. 100/1945 Sb., o znárodnění dolů a některých průmyslových podniků, ve znění zákona č. 114/1948 Sb., o znárodnění některých dalších průmyslových a jiných podniků a závodů a o úpravě některých poměrů znárodněných a národních podniků;
2. § 3 zákona č. 114/1948 Sb., o znárodnění některých dalších průmyslových a jiných podniků a závodů a o úpravě některých poměrů znárodněných a národních podniků;
3. § 3 zákona č. 115/1948 Sb., o znárodnění dalších průmyslových a jiných výrobních podniků a závodů v oboru potravinářském a o úpravě některých poměrů znárodněných a národních podniků tohoto oboru, ve znění zákona č. 108/1950 Sb., kterým se mění a doplňují předpisy o znárodnění některých podniků průmyslu potravinářského;
4. § 3 zákona č. 120/1948 Sb., o znárodnění obchodních podniků s 50 nebo více činnými osobami;
5. § 1 odst. 2 zákona č. 121/1948 Sb., o znárodnění ve stavebnictví, ve znění zákona č. 58/1951 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o znárodnění ve stavebnictví;
6. § 3 zákona č. 123/1948 Sb., o znárodnění polygrafických podniků;
7. § 6 zákona č. 124/1948 Sb., o znárodnění některých hostinských a výčepnických podniků a ubytovacích zařízení.

¹⁹⁾ § 244 a násl. občanského soudního řádu.

²⁰⁾ § 53 až 61 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).

²¹⁾ § 247 odst. 2 občanského soudního řádu.

§ 34

Zrušují se § 397 odst. 4, § 489a a § 490 odst. 2 občanského zákoníku a zákon č. 272/1949 Sb., o řízení výroby a distribuce v oboru působnosti ministra informací a osvěty, ve znění pozdějších předpisů.

§ 35

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. května 1990.

Havel v. r.
Dubček v. r.
Čalfa v. r.

106

ZÁKON

ze dne 19. dubna 1990,

kterým se mění a doplňuje zákon č. 121/1962 Sb., o hospodářské arbitráži

Federální shromáždění Československé federativní republiky se usneslo na tomto zákoně:

Čl. I

Zákon č. 121/1962 Sb., o hospodářské arbitráži, ve znění zákona č. 116/1965 Sb., zákonného opatření předsednictva Národního shromáždění č. 106/1967 Sb., zákona č. 139/1970 Sb., zákona č. 166/1982 Sb. a zákona č. 99/1988 Sb. se mění a doplňuje takto:

1. V preambuli se vypouští druhá a třetí věta.
2. § 1 včetně odkazů ¹⁾ a ²⁾ zní:

„§ 1

Hospodářská arbitráž při ochraně práv a právem chráněných zájmů, vznikajících při podnikatelské činnosti a v dalších hospodářských vztazích (dále jen „hospodářské vztahy“) plní tyto hlavní úkoly:

- a) projednává a rozhoduje spory vznikající při podnikatelské činnosti a při hospodářském styku mezi

účastníky hospodářských vztahů¹⁾ (dále jen „organizace“) a provádí výkon arbitrážních rozhodnutí, b) v případech a za podmínek stanovených zvláštními předpisy rozhoduje o neplatnosti opatření orgánu hospodářského řízení a o uložení hospodářské pokuty.²⁾

¹⁾ § 1, § 17 odst. 2 a § 26a hospodářského zákoníku č. 109/1964 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

²⁾ § 26c a 384b hospodářského zákoníku.“

3. V § 2 odst. 1 se vypouští ustanovení pod písmenem g) a vkládá se nový odstavec, který včetně odkazu ³⁾ zní:

„(2) Hospodářská arbitráž rozhoduje o prodeji zastavené nebo zadržené věci a o uspokojení pohledávky k jeho výtěžku.“³⁾

³⁾ § 129g a 129k hospodářského zákoníku.“

Dosavadní odstavce 2 a 3 se označují jako odstavce 3 a 4.

4. V § 2a se vypouští odstavec 2; zároveň se zrušuje číslování odstavců.

5. § 4 se vypouští.

6. § 5 zní:

„§ 5

(1) Hospodářská arbitráž je soustavou nezávislých orgánů rozhodujících hospodářské spory. Rozhoduje rovněž o neplatnosti opatření orgánu hospodářského řízení a o uložení hospodářské pokuty. Při této činnosti je vázána pouze právními předpisy.

(2) V ostatních oblastech činnosti má Státní arbitráž České a Slovenské Federativní Republiky postavení ústředního orgánu státní správy České a Slovenské Federativní Republiky. Státní arbitráž České republiky a Státní arbitráž Slovenské republiky mají v těchto oblastech postavení ústředního orgánu státní správy České republiky a Slovenské republiky.“

7. § 6 odst. 1 písm. a) zní:

„a) presidium hospodářské arbitráže.“

Dosavadní písmena a) až c) se označují jako písmena b) až d).

8. V § 6 se vypouští odstavec 3.

9. V § 8 odst. 1 se vypouští věta první, zároveň se vypouštějí ustanovení pod písmeny b) a d). V ustanoveních pod písmeny c) a f) se vypouštějí slova „socialistických“, v ustanovení pod písmenem f) se dále za slova „instrukce pro“ doplňuje slovo „mimorozhodovací“.

Dosavadní písmena c), e) až g) se označují jako písmena b), c) až e).

10. V § 8 se vypouští odstavec 3.

11. V § 8a se vypouští věta první. Ve větě druhé se slova „Tyto arbitráže“ nahrazují slovy „Státní arbitráž České republiky a Státní arbitráž Slovenské republiky“.

12. § 8a písm. a) a b) zní:

„a) sledují rozhodování krajských státních arbitráží a dozírají na zákonnost jejich rozhodování,

b) zabezpečují hospodaření, personální agendu a správu také na krajských státních arbitrážích a v těchto oblastech tyto arbitrážní orgány řídí.“

13. V § 8a se vypouštějí ustanovení pod písmeny c) a e), v ustanovení pod písmenem d) se za slova „instrukce pro“ vkládá slovo „mimorozhodovací“.

Dosavadní písmeno d) se označuje jako písmeno c).

14. V § 9 odst. 2 se před slovo „jmenuje“ vloží slova „a jejich náměstky“.

15. V § 9 odst. 3 se na konci poslední věty připojují slova „v rozsahu vyplývajícím z tohoto zákona.“

16. § 9 se doplňuje odstavcem 4, který zní:

„(4) Hlavní arbitr České a Slovenské Federativní Republiky, hlavní arbitr České republiky, hlavní arbitr Slovenské republiky a jejich náměstci a vedoucí krajských státních arbitráží musí splňovat požadavky stanovené pro funkce státního arbitra.“

17. V § 9a odst. 1 se vypouštějí slova „politicky a“.

18. V § 10 odst. 1 se ve větě první slova „Státní arbitráže československé socialistické republiky“ nahrazují slovy „hospodářské arbitráže“.

19. V § 10 odst. 2 v úvodní větě se slova „Státní arbitráže Československé socialistické republiky“ nahrazují slovy „hospodářské arbitráže“.

20. § 10 odst. 2 písm. a) zní:

„a) rozhoduje o odvolání proti rozhodnutí Státní arbitráže České a Slovenské Federativní Republiky a o změně nebo zrušení rozhodnutí o uložení hospodářské pokuty a rozhodnutí o neplatnosti opatření orgánu hospodářského řízení,“

21. § 10 odst. 2 písm. b) zní:

„b) schvaluje jednací řád presidia hospodářské arbitráže.“

22. V § 10 odst. 3 se v úvodní větě slova „Státní arbitráže Československé socialistické republiky“ nahrazují slovy „hospodářské arbitráže“.

23. V § 10 odst. 3 se vypouští ustanovení pod písmenem b). Dosavadní písmeno c) se označuje jako písmeno b).

24. § 13 odst. 1 zní:

„(1) Státní arbitráž České a Slovenské Federativní Republiky projednává a rozhoduje

a) hospodářské spory, v nichž alespoň jednou ze stran je federální ministerstvo národní obrany nebo jemu podřízená organizace,

b) hospodářské spory týkající se dodávek a poddodávek nezbytných pro zajištění obrany a bezpečnosti státu nebo dodávek v oboru státních hmotných rezerv,

c) spory uvedené v § 2a mezi organizacemi a federálními ministerstvy nebo jinými federálními ústředními orgány.“

25. § 13 se doplňuje odstavcem 4, který zní:

„(4) Státní arbitráž České a Slovenské Federativní Republiky rozhoduje o odvolání proti rozhodnutí Státní arbitráže České republiky a Státní arbitráže Slovenské republiky.“

26. V § 13a odst. 1 se vypouští písmeno a), zároveň se zrušuje označení písmene b).

27. § 13a odst. 3 včetně odkazu ⁴⁾ zní:

„(3) Místní příslušnost Státní arbitráže České republiky nebo Státní arbitráže Slovenské republiky se řídí sídlem orgánu nebo sídlem organizace, proti kterým směřuje arbitrážní žádost nebo návrh na uložení hospodářské pokuty, anebo sídlem orgánu hospodářského řízení, proti němuž směřuje návrh na vyslovení neplatnosti jeho opatření; je-li takových orgánů nebo organizací více, řídí se příslušnost sídlem kteréhokoli

z nich. Směřuje-li návrh na uložení hospodářské pokuty proti podnikateli⁴⁾, řídí se místní příslušnost místem podnikání; není-li místo podnikání trvalé, řídí se místní příslušnost místem registrace podnikatele.

⁴⁾ § 1 odst. 2 zákona č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů.“.

28. § 13a se doplňuje odstavcem 4, který zní:

„(4) Státní arbitráž České republiky a Státní arbitráž Slovenské republiky rozhoduje o odvolání proti rozhodnutí krajských státních arbitráží. Jde-li o rozhodnutí krajské státní arbitráže na území České republiky, je pro rozhodnutí o odvolání příslušná Státní arbitráž České republiky, jde-li o rozhodnutí krajské státní arbitráže na území Slovenské republiky, je pro rozhodnutí o odvolání příslušná Státní arbitráž Slovenské republiky.“.

29. V § 14 odst. 2 a 3 včetně odkazu ⁵⁾ zní:

„(2) Místní příslušnost krajské státní arbitráže se řídí sídlem organizace, ministerstva, popřípadě jiného ústředního orgánu, proti nimž směřuje arbitrážní žádost. Týká-li se arbitrážní žádost odštěpného závodu organizace nebo další organizační jednotky organizace,⁵⁾ řídí se místní příslušnost sídlem odštěpného závodu nebo sídlem další organizační jednotky organizace, která se zapisuje do podnikového rejstříku. Směřuje-li arbitrážní žádost proti podnikateli, řídí se místní příslušnost místem podnikání; není-li místo podnikání trvalé, řídí se místní příslušnost místem registrace podnikatele.“.

(3) Směřuje-li arbitrážní žádost proti několika odpůrcům, řídí se místní příslušnost krajské státní arbitráže sídlem (místem podnikání, místem registrace) kteréhokoli z nich.

⁵⁾ § 107 odst. 1 hospodářského zákoníku.“.

30. V § 14 se doplňují odstavce 4 a 5, které znějí:

„(4) Jde-li o investiční výstavbu, řídí se místní příslušnost ve sporech mezi dodavatelem a investorem místem, kde se investiční výstavba uskutečňuje.“.

(5) Pro projednávání a rozhodování sporů týkajících se dodávek vývozních investičních celků, v nichž je alespoň jednou ze stran vývozní odběratel nebo hlavní dodavatel, je příslušná státní arbitráž vykonávající působnost krajské státní arbitráže pro území hlavního města Prahy nebo pro území hlavního města Slovenské republiky Bratislavy. Místní příslušnost se v těchto případech řídí sídlem vývozního odběratele; není-li vývozní odběratel stranou ve sporu, řídí se místní příslušnost sídlem hlavního dodavatele. Má-li vývozní odběratel nebo hlavní dodavatel sídlo nebo

místo registrace na území České republiky, je pro projednání a rozhodnutí sporu místně příslušná arbitráž vykonávající působnost krajské státní arbitráže na území hlavního města Prahy. Má-li vývozní odběratel nebo hlavní dodavatel sídlo nebo místo registrace na území Slovenské republiky, je pro projednání a rozhodnutí sporu místně příslušná arbitráž vykonávající působnost krajské státní arbitráže na území hlavního města Slovenské republiky Bratislavy.“.

31. V § 19 odst. 2 se vypouští slovo „socialistických“.

32. § 20 včetně nadpisu zní:

„§ 20

Zahájení řízení

Hospodářská arbitráž zahajuje arbitrážní řízení na žádost. Řízení je zahájeno dnem, kdy hospodářské arbitráži arbitrážní žádost došla.“.

33. V § 21 odst. 1 se na konci připojuje tato věta: „Směřuje-li arbitrážní žádost proti podnikateli, musí obsahovat i údaje o místě podnikání; není-li místo podnikání trvalé, musí arbitrážní žádost obsahovat údaje o místě registrace a místě trvalého bydliště podnikatele.“.

34. V § 21 odst. 2 se na konci připojuje tato věta: „Pokud je v arbitrážní žádosti obsažen návrh na uložení předběžného opatření, není třeba k arbitrážní žádosti připojit doklad o pokusu o smír.“.

35. V § 22 se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který zní:

„(2) Hospodářská arbitráž může lhůtu prodloužit nebo v odůvodněných případech její nedodržení prominout.“.

Dosavadní odstavce 2 a 3 se označují jako odstavce 3 a 4.

36. V § 22 odst. 2 se vypouští věta první.

37. V § 22a odst. 3 se z první věty vypouštějí slova „a vrátí ji tomu, kdo žádost podal“. Ve druhé větě se slovo „vrácené“ nahrazuje slovy „rozhodnutí o odmítnutí arbitrážní“.

38. Za § 22a se vkládá nový § 22b, který zní:

„§ 22b

Byla-li arbitrážní žádost podána u orgánu hospodářské arbitráže, který není příslušný k jejímu projednání, postoupí ji tento orgán příslušnému orgánu hospodářské arbitráže a strany sporu o tomto vyzoomí.“.

39. V § 23 se vypouští poslední věta.

40. V § 26 se na konci připojují tato slova: „pokud

se tyto návrhy týkají právní kvalifikace uplatněného nároku a volby procesních postupů.“.

41. V § 27 se vypouštějí slova „nebo zásadami hospodářské politiky Československé socialistické republiky“.

42. V § 28 odst. 2 se z první věty vypouštějí slova „nebo zásadami hospodářské politiky Československé socialistické republiky“ a z druhé věty slova „nebo se zásadami hospodářské politiky Československé socialistické republiky“.

43. § 29 odst. 1 zní:

„(1) Organizaci, která vědomě uvedla nepravdivé údaje, nepodala ve stanovené lhůtě vyjádření k arbitrážní žádosti, řízení svévolně protahuje nebo nesplnila opatření uložené podle § 33, může hospodářská arbitráž uložit pořádkovou pokutu do 10 000 Kčs.“.

44. § 30 zní:

„§ 30

(1) Hospodářský spor projednává státní arbitřer spolu se zástupci organizací, mezi nimiž vznikl, a řídí jednání tak, aby společně bylo dohodnuto řešení, které je v souladu s právními předpisy a zásadami poctivého obchodního styku.

(2) Hospodářský spor se složitou problematikou projednává a rozhoduje senát. Členy senátu, který je tříčlenný, i jeho předsedu určí příslušný hlavní arbitřer nebo náčelník vojenské složky Státní arbitráže České a Slovenské Federativní Republiky anebo příslušný vedoucí krajské státní arbitráže z řad státních arbitřerů příslušného arbitrážního orgánu.

(3) Státní arbitři jsou vyloučeni z projednávání a rozhodování věci, jestliže s ohledem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo jejich zástupcům lze mít pochybnost o jejich nepodjatosti. O tom, zda je státní arbitřer vyloučen, rozhodne na návrh strany ve sporu vedoucí krajské státní arbitráže, popřípadě příslušný hlavní arbitřer.“.

45. § 30a písm. c) zní:

„c) výrok, že rozhodnutí je předběžně vykonatelné,“.

46. § 31 se vypouští.

47. § 32 odst. 1 zní:

„(1) Jednotlivé hospodářské spory, jejichž rozhodování patří do pravomoci hospodářské arbitráže, může projednávat a rozhodovat též rozhodce. Výjimku tvoří spory, pro jejichž projednávání a rozhodování je příslušná Státní arbitráž České a Slovenské Federativní Republiky, Státní arbitráž České republiky nebo Státní arbitráž Slovenské republiky, spory uvedené v § 2a, spory týkající se dodávek vývozních investičních celků, v nichž je alespoň jednou ze stran vývozní odběratel nebo hlavní dodavatel, a majetkové spory o částku přesahující 500 000 Kčs. Pokud organizace v průběhu sporu navrhne snížení nebo prominutí majetkové sankce nebo snížení náhrady škody, je roz-

hodce povinen postoupit spor k dalšímu projednání a rozhodnutí příslušnému orgánu hospodářské arbitráže.“.

48. V § 32 odst. 5 a 6 znějí:

„(5) Rozhodnutí vydané rozhodcem má účinky arbitrážního rozhodnutí. Pro jeho splnění a výkon platí ustanovení § 42 a 42a.

(6) Rozhodnutí rozhodce lze napadnout opravnými prostředky za stejných podmínek jako arbitrážní rozhodnutí. Odvolání se podává u orgánu hospodářské arbitráže, který by byl jinak příslušný spor rozhodnout. Stejnému orgánu se podává žádost o obnovu řízení. Tento orgán o povolení obnovy rozhodne. O odvolání rozhoduje příslušná státní arbitráž republiky. Ustanovení § 41 platí obdobně. Je-li rozhodnutí rozhodce zrušeno, rozhodne ve sporu orgán hospodářské arbitráže, do jehož příslušnosti spor patří.“.

49. § 33 včetně nadpisu zní:

„§ 33

Předběžné opatření v průběhu arbitrážního řízení

(1) Je-li nebezpečí z prodlení, může státní arbitřer organizacím, mezi nimiž je hospodářský spor, uložit písemným rozhodnutím předběžné opatření spočívající zejména v povinnosti něco vykonat, něčeho se zdržet nebo něco snažet.

(2) Předběžné opatření je možné stanovit na dobu určitou i neurčitou, a to vždy na návrh některé ze stran sporu.

(3) Předběžné opatření zaniká

- a) splněním uložené povinnosti,
- b) uplynutím doby, na kterou bylo uloženo,
- c) pravomocným rozhodnutím ve věci.

(4) Státní arbitřer předběžné opatření zruší, jakmile pomínou důvody, pro které bylo uloženo. Může tak učinit i bez návrhu. Jestliže je to potřebné, vypořádá státní arbitřer důsledky uloženého opatření v rozhodnutí ve věci.“.

50. § 34 zní:

„§ 34

Orgán hospodářské arbitráže je povinen projednat a rozhodnout spor v prvním stupni do 30 dnů od zahájení řízení. Vedoucí příslušného orgánu hospodářské arbitráže může v odůvodněných případech tuto lhůtu prodloužit.“.

51. V § 35 odst. 1 se na konci připojuje tato věta: „Arbitrážní rozhodnutí obsahuje i poučení o opravném prostředku.“.

52. § 35 odst. 2 zní:

„(2) Z odůvodnění musí být patrné, z jakého skutkového stavu rozhodnutí vychází a jak byly hodnoceny důkazy.“.

53. § 36 zní:

„§ 36

(1) Arbitrážní rozhodnutí se vyhláší zpravidla hned po skončení arbitrážního jednání. Arbitrážní orgán si může vyhradit písemné rozhodnutí bez jeho vyhlášení.

(2) Arbitrážní rozhodnutí, proti němuž je přípustné odvolání, nabyvá právní moci uplynutím 15 dnů od jeho doručení, nebylo-li v této lhůtě podáno odvolání.

(3) Arbitrážní rozhodnutí, které již nelze napadnout odvoláním, nabyvá právní moci doručením.“

54. V § 38 odst. 4 se slova „právní účinky rozhodnutí.“ nahrazují slovy „účinky pravomocného rozhodnutí.“

55. § 39 včetně nadpisu zní:

„§ 39

Odvolání

(1) Organizace, která je stranou hospodářského sporu, může podat odvolání do 15 dnů od doručení arbitrážního rozhodnutí, pokud to zákon nevyklučuje. Odvolání je podáno včas také tehdy, jestliže bylo podáno po uplynutí 15denní lhůty proto, že se organizace, která odvolání podala, řídila nesprávným poučením arbitrážního rozhodnutí o odvolání.

(2) Neobsahuje-li arbitrážní rozhodnutí poučení o odvolání nebo obsahuje-li nesprávné poučení o tom, že odvolání není přípustné, lze podat odvolání do tří měsíců od doručení arbitrážního rozhodnutí. Je-li odvoláním napadena jen část rozhodnutí, není takovým odvoláním dotčena právní moc výroku, který nebyl napaden. To neplatí v případech, kdy na rozhodnutí o napadeném výroku je závislý výrok, který nebyl odvoláním dotčen.

(3) Odvolání není přípustné proti rozhodnutí, jímž

- a) se upravuje průběh řízení,
- b) byla prodloužena nebo prominuta lhůta k odstranění vad arbitrážní žádosti,
- c) bylo řízení zastaveno na základě zpětvzetí arbitrážní žádosti,
- d) bylo uloženo předběžné opatření podle § 33,
- e) byla schválena dohoda stran.

Odvolání není přípustné ani tehdy, směřuje-li jen proti důvodům rozhodnutí.

(4) Odvolání se podává u orgánu hospodářské arbitráže, proti jehož rozhodnutí směřuje. K odvolání musí organizace připojit doklad o zaplacení stanoveného arbitrážního poplatku. Stejnopis odvolání musí být současně zaslán ostatním stranám sporu, které jsou povinny se k odvolání vyjádřit do 10 dnů od obdržení stejnopisu odvolání.

(5) Orgán hospodářské arbitráže, proti jehož rozhodnutí odvolání směřuje, dbá o odstranění vad odvolání. O odstraňování vad platí přiměřeně § 22. Jakmile uplyne všem organizacím lhůta k podání odvolání, popřípadě lhůta pro odstranění vad odvolání, předloží orgán, proti jehož rozhodnutí odvolání směřuje, odvolání orgánu příslušnému pro řízení o odvolání.

(6) Bylo-li odvolání podáno opožděně nebo není-li přípustné anebo nebyly-li vady odvolání ve stanovené lhůtě odstraněny, odvolací orgán odvolání odmítne.

(7) O odvolání se rozhoduje v tříčlenném senátu. Vyžaduje-li to povaha projednávané věci, nařídí předseda senátu jednání. Pro řízení o odvolání platí jinak přiměřeně ustanovení části třetí.

(8) Dokud o odvolání nebylo rozhodnuto, může ten, kdo podal odvolání, vzít odvolání zpět. V takovém případě postupuje odvolací orgán obdobně podle § 28.

(9) Byly-li rozhodnutím porušeny právní předpisy, odvolací orgán rozhodnutí změni nebo zruší a přikáže spor k novému projednání. V novém řízení rozhodne arbitrážní orgán i o nákladech celého řízení. Je-li rozhodnutí věcně správné, odvolací orgán rozhodnutí potvrdí. Odvolací orgán může rozhodnout i tak, že schválí dohodu organizací nebo řízení zastaví; přitom platí obdobně § 27 a 28.

(10) Rozhodnutí o odvolání nabyvá právní moci doručením.“

56. § 40 včetně nadpisu zní:

„§ 40

Obnova řízení

(1) Pravomocné arbitrážní rozhodnutí může organizace, která je stranou hospodářského sporu, napadnout návrhem na obnovu řízení, jestliže po právní moci rozhodnutí byly dodatečně zjištěny nové skutečnosti, které nemohly být v řízení použity a mají podstatný význam pro rozhodnutí ve věci, nebo bylo-li rozhodnuto v její neprospěch v důsledku trestného činu státního arbitra.

(2) Návrh na obnovu řízení je možno podat ve lhůtě 3 měsíců od zjištění nových skutečností, nejpozději však do dvou let od právní moci rozhodnutí. Návrh se podává u orgánu hospodářské arbitráže, který rozhodl v prvním stupni. Návrh musí obsahovat důvody pro obnovu řízení a příslušné doklady, o které se opírá. Stejnopis návrhu musí být současně zaslán ostatním stranám sporu, které jsou povinny se k návrhu vyjádřit do 10 dnů od obdržení stejnopisu návrhu.

(3) Návrh na obnovu řízení projedná orgán hospodářské arbitráže, který rozhodoval v prvním

stupni. Neshledá-li návrh důvodným nebo je-li návrh opožděný, návrh zamítne. Proti tomuto rozhodnutí je možno podat odvolání. O odvolání platí obdobně § 39.

(4) Je-li návrh na povolení obnovy řízení důvodný, orgán hospodářské arbitráže, který rozhodoval v prvním stupni, rozhodnutím obnovu řízení povolí. Jakmile rozhodnutí nabude právní moci, věc znovu projedná. Novým rozhodnutím se ruší původní rozhodnutí. V novém rozhodnutí se rozhodne o náhradě nákladů původního řízení i řízení o obnově.“

57. § 40a se vypouští.

58. § 41 včetně nadpisu zní:

„§ 41

Přezkoumání rozhodnutí mimo odvolací řízení

(1) Arbitrážní rozhodnutí, které je v právní moci, může být přezkoumáno mimo odvolací řízení. Návrh na přezkoumání rozhodnutí mimo odvolací řízení může podat některý z členů presidia hospodářské arbitráže nejpozději do dvou let od právní moci rozhodnutí, a to u příslušné státní arbitráže republiky, jde-li o pravomocné rozhodnutí krajské státní arbitráže, u Státní arbitráže České a Slovenské Federativní Republiky, jde-li o pravomocné rozhodnutí státní arbitráže republiky, a u presidia hospodářské arbitráže, jde-li o pravomocné rozhodnutí Státní arbitráže České a Slovenské Federativní Republiky.

(2) Arbitrážní orgán, jemuž byl návrh na přezkoumání rozhodnutí mimo odvolací řízení podán, rozhodnutí zruší a přikáže spor k novému projednání, zjistí-li, že rozhodnutím byly porušeny právní předpisy; jinak návrh zamítne. V novém řízení bude rozhodnuto i o nákladech původního řízení.

(3) Při přezkoumávání rozhodnutí mimo odvolací řízení vychází arbitrážní orgán ze skutkového a právního stavu, který byl v době vydání rozhodnutí.

(4) Přezkoumání rozhodnutí mimo odvolací řízení není přípustné

- a) proti rozhodnutí presidia hospodářské arbitráže,
- b) proti rozhodnutí podle odstavce 2.“

59. § 41a se vypouští.

60. § 42 včetně nadpisu zní:

„§ 42

Splnění rozhodnutí

(1) Organizace je povinna splnit arbitrážní rozhodnutí do 15 dnů ode dne, kdy nabylo právní moci; v rozhodnutí může být stanovena jiná lhůta pro splnění, počínající od právní moci rozhodnutí.

(2) Rozhodnutím může být určeno, že peněžité plnění má být zapláceno ve splátkách, jejichž výši a podmínky splatnosti rozhodnutí určí. Organizace je povinna splátky plnit, jakmile se podle rozhodnutí stanou splatnými. Rozhodnutím může být také určeno, že nesplnění některé splátky má za následek splatnost celého dluhu. Stane-li se pro nesplnění některé splátky splatným celý dluh, je splatný do 15 dnů ode dne splatnosti nesplněné splátky.“

61. § 42a včetně nadpisu a odkazu ⁶⁾ zní:

„§ 42a

Výkon rozhodnutí

(1) Uplynutím lhůt podle § 42 se stává rozhodnutí, v němž je uložena povinnost k plnění, vykonatelným. Rozhodnutím může být stanovena předběžná vykonatelnost, jestliže by jinak hrozilo nebezpečí z prodlení. Rozhodnutí předběžně vykonatelné je vykonatelné doručením; státní arbitr také může, jsou-li při jednání přítomni zástupci organizací, stanovit, že rozhodnutí je předběžně vykonatelné vyhlášením.

(2) Není-li v rozhodnutí uložena povinnost k plnění, je rozhodnutí vykonatelné, jakmile nabude právní moci.

(3) Na žádost organizace vyznačí hospodářská arbitráž vykonatelnost doložkou na rozhodnutí.

(4) Vykonatelné rozhodnutí ukládající organizaci peněžité plnění, které nebylo včas splněno, se vykonává odepsáním z účtu povinné organizace u banky, spořitelny, popřípadě jiné právnické osoby k tomu oprávněné podle zvláštních předpisů.⁶⁾ Nemá-li povinná organizace účet u banky, spořitelny, popřípadě jiné právnické osoby k tomu oprávněné, provede se výkon rozhodnutí ukládajícího peněžité plnění přiměřeně podle právní úpravy občanského soudního řádu.

(5) Pro výkon rozhodnutí o prodeji zastavené nebo zadržené věci se použije přiměřeně právní úprava občanského soudního řádu. Prodej věcí nemovitých provede státní notářství podle ustanovení notářského řádu.

(6) Rozhodnutí ukládající nepeněžité plnění vynucuje na návrh oprávněné organizace na výkon tohoto rozhodnutí hospodářská arbitráž uložením pořádkové pokuty do výše 100 000 Kčs. Tuto pokutu lze ukládat opětovně.

(7) Návrh na výkon rozhodnutí podává oprávněná organizace u orgánu, který rozhodoval v prvním stupni. Považuje-li to hospodářská arbitráž za nutné, rozhoduje za účasti organizací. Pro toto řízení platí ostatní ustanovení části třetí přiměřeně.

(8) Jestliže hospodářská arbitráž z důvodů zvláštního zřetele hodných nevyhoví návrhu na výkon rozhodnutí, rozhodne o odkladu výkonu; o výkonu rozhodne na návrh oprávněné organizace jakmile důvody odkladu pominou.

(9) Prokáže-li organizace, že povinnosti uložené rozhodnutím nebo jim odpovídající práva přešla na jinou organizaci, lze rozhodnutí vykonat proti nebo ve prospěch této jiné organizace; hospodářská arbitráž v rozhodnutí vyznačí, že došlo k přechodu povinností nebo práv na jinou organizaci.

⁶⁾ § 14 zákona č. 158/1989 Sb., o bankách a spořitelnách.“.

62. V § 43 se text „§ 41 nebo § 42“ nahrazuje textem „§ 39 nebo 41“.

63. § 44a odst. 1 se doplňuje písmenem c), které zní:

„c) náhrada nutných nákladů.“.

64. § 44a odst. 3 se vypouští.

65. § 45 včetně nadpisu zní:

„§ 45

Oznamování závad

(1) Hospodářská arbitráž upozorňuje organizace na podstatné závady v jejich jednání, které vyšly najevo při výkonu arbitrážní činnosti (signalizace).

(2) Ten, kdo byl upozorněn na závadu, je povinen nejpozději do 30 dnů od doručení upozornění, nebyla-li stanovena jiná lhůta, sdělit, jaká opatření učinil k odstranění závady.“.

66. V § 46 se vypouští věta druhá.

67. § 46a včetně nadpisu se vypouští.

68. § 46b odst. 6 první věta zní: „O návrhu na uložení hospodářské pokuty se rozhoduje vždy v senátu složeném ze tří státních arbitrů, z nichž jeden předsedá.“.

69. V § 46b se vypouští odstavce 7. Dosavadní odstavce 8 a 9 se označují jako odstavce 7 a 8.

70. V § 46b v nově označeném odstavci 8 se v první větě za slova „může změnit“ vkládají slova

„nebo zrušit a přikázat věc k novému projednání“ a slova „Státní arbitráže Československé socialistické republiky“ se nahrazují slovy „hospodářské arbitráže“.

71. § 46c zní:

„§ 46c

(1) Hospodářské pokuty uložené podle § 46b organizacím v působnosti federace se odvádějí do státního rozpočtu federace, hospodářské pokuty uložené ostatním organizacím se odvádějí do státních rozpočtů republik.

(2) V rozhodnutí o uložení hospodářské pokuty se uvede, která organizace a jakou částku je povinna odvést. V rozhodnutí se uvede též státní orgán, na jehož účet má být určená částka odvedena; stejnopis rozhodnutí zašle hospodářská arbitráž také tomuto orgánu.“.

72. V § 46d odst. 6 první věta zní: „O návrhu na vyslovení neplatnosti opatření orgánu hospodářského řízení se rozhoduje vždy v senátu složeném ze tří státních arbitrů, z nichž jeden předsedá.“.

73. V § 46d se vypouští odstavec 7. Dosavadní odstavec 8 se označuje jako odstavec 7.

74. V § 46d v nově označeném odstavci 7 se v první větě za slova „může změnit“ vkládají slova „nebo zrušit a přikázat věc k novému projednání“ a slova „Státní arbitráže Československé socialistické republiky“ se nahrazují slovy „hospodářské arbitráže“.

75. § 46e zní:

„§ 46e

(1) Pro řízení o uložení hospodářské pokuty a o neplatnosti opatření orgánu hospodářského řízení platí přiměřeně ustanovení části třetí.

(2) Zahajuje-li hospodářská arbitráž řízení z vlastního podnětu, je řízení zahájeno dnem vydání rozhodnutí o zahájení řízení.

(3) Za tato řízení se arbitrážní poplatky neplatí.“.

76. V § 47a se vypouští slovo „socialistické“.

77. § 47b se vypouští.

Čl. II

Přechodná ustanovení

(1) Soudy dokončí spory zahájené u nich před účinností tohoto zákona, i když podle ustanovení tohoto zákona tyto spory do jejich pravomoci nepatří.

(2) Arbitrážní řízení zahájená před účinností tohoto zákona budou ukončena podle dosavadních před-

pisů. Proti rozhodnutím vydaným v těchto řízeních nejsou přípustné opravné prostředky podle tohoto zákona. Při přezkoumávání těchto rozhodnutí se postupuje podle dosavadních předpisů.

(3) Lhůta pro výkon rozhodnutí, která počala běžet před 1. květnem 1990, se až do jejího zakončení posuzuje podle dosavadních předpisů.

(4) Placení a výše arbitrážních poplatků za odvolání (§ 39 odst. 3 zákona o hospodářské arbitráži) se řídí příslušnými ustanoveními zvláštních předpisů,⁷⁾ kterými se stanoví arbitrážní poplatky, upravujícími poplatky za přezkoumání rozhodnutí.

Čl. III

Zrušovací ustanovení

Zrušují se:

1. vyhláška hlavního arbitra ČSSR č. 40/1966 Sb., o určení místní příslušnosti pro rozhodování hospodářských sporů týkajících se některých závodů (organizačních složek) socialistických organizací,

2. opatření hlavního arbitra ČSSR č. j. HA 156/1977/JA, kterým byla určena s účinností od 1. 7. 1977 pro projednávání a rozhodování předšmluvních sporů a sporů o práva z odpovědnosti za vady, týkajících se investiční výstavby elektráren, příslušnou Státní arbitráž Československé socialistické republiky v Praze – reg. v částce 10/1977 Sb.,

3. opatření hlavního arbitra ČSSR č. j. HA 557/74, jímž určil s účinností od 1. 10. 1974 příslušnou pro projednávání a rozhodování hospodářských sporů, v nichž je žadatelem IMEX, dovoz a vývoz – obchodní podnik, Praha, a které se týkají jeho odštěpného

závodu v Bratislavě, Státní arbitráž pro hl. m. Slovenské socialistické republiky Bratislavu v Bratislavě – reg. v částce 13/1974 Sb.,

4. opatření hlavního arbitra ČSSR č. j. FD 377–0–4/Fa, jímž určil odchýlně od ustanovení § 14 odst. 2 zákona o hospodářské arbitráži s účinností od 2. 4. 1981 příslušnost pro projednávání a rozhodování

- a) majetkových sporů týkajících se výstavby elektráren, které vedou finální dodavatelé a dodavatelé výrobků pro generální dodávku technologie proti koncernovému podniku Škoda Plzeň,
- b) sporů o uzavření hospodářských smluv vedených mezi koncernovým podnikem Škoda Plzeň jako hlavním dodavatelem vyvážených elektráren a jeho dodavateli.

Podle tohoto opatření je příslušnou Státní arbitráž pro hlavní město Prahu – reg. v částce 16/1981 Sb.,

5. výnos hlavního arbitra ČSSR č. 1/1989 ze dne 14. dubna 1989, jímž určil odchýlně od ustanovení § 14 odst. 3 zákona o hospodářské arbitráži příslušnost pro projednávání a rozhodování hospodářských sporů souvisejících s plněním pro vývoz nebo z dovozu, v nichž je žadatelem nebo odpůrcem Koospol, akciová společnost pro zahraniční obchod, Praha, a které se týkají jeho filiálky v Bratislavě – reg. v částce 17/1989 Sb.

Čl. IV

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. května 1990.

Čl. V

Předsednictvo Federálního shromáždění se zmocňuje, aby ve Sbírce zákonů vyhlásilo úplné znění zákona č. 121/1962 Sb., o hospodářské arbitráži, jak vyplývá z pozdějších předpisů.

Havel v. r.

Čalfa v. r.

Dubček v. r.

⁷⁾ Nařízení ministra financí č. 78/1958 Sb., kterým se stanoví arbitrážní poplatky.

107

ZÁKON

ze dne 19. dubna 1990,

kterým se mění a doplňuje zákon č. 73/1952 Sb., o dani z obratu

Federální shromáždění Československé federativní republiky se usneslo na tomto zákoně:

Článek I

Zákon č. 73/1952 Sb., o dani z obratu, se mění a doplňuje takto:

1. § 1 zní:

„§ 1

Daň z obratu (dále jen „daň“) je nástrojem rozdělení a přerozdělení národního důchodu.“

2. § 2 zní:

„§ 2

Plátcí daně

(1) Plátcí daně¹⁾ jsou:

- a) státní podniky, státní hospodářské organizace, sdružení s právní subjektivitou, akciové společnosti, obchodní společnosti, státní organizace Československé státní dráhy a specializované železniční organizace, bytová, spotřební, výrobní a jiná družstva, svazy družstev, Ústřední rada družstev, družstevní podniky a jednotná zemědělská družstva, společné podniky, podniky a hospodářská zařízení společenských organizací;
- b) podniky zahraničního obchodu, účelové zahraničně obchodní organizace, sdružení pro zahraniční obchod, podniky se zahraniční majetkovou účastí;
- c) fyzické osoby (podnikatelé), které byly zapsány do podnikového rejstříku;

d) subjekty se sídlem v cizině provádějící hospodářskou činnost na území Československé federativní republiky.

(2) Daň vypořádávají též některé rozpočtové a jiné státní organizace a organizace s mezinárodním prvkem na území Československé federativní republiky, jestliže tak stanoví federální ministerstvo financí, pokud jde o subjekty v působnosti orgánů federace, a ministerstvo financí, cen a mezd České republiky a ministerstvo financí, cen a mezd Slovenské republiky, jde-li o ostatní subjekty.

(3) Používá-li se dále pojmu „podnik“, rozumějí se jím subjekty uvedené v odstavcích 1 a 2.“

3. Název § 3 zní:

„§ 3

Předmět daně“.

4. V § 3 odst. 1 se za slova „vlastního nákupu“ doplňují slova „a zboží z dovozu“.

5. § 3 odst. 4 zní:

„(4) Obrat z prodeje zboží do zahraničí nepodléhá dani.“

6. V § 3 se za odstavec 4 vkládá nový odstavec 5, který zní:

„(5) Dovoz neobchodního zboží nepodléhá dani; vztahují se na něj předpisy o cle.“

7. V § 4 se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který zní:

„(2) Zdanitelným obratem je rovněž prodejní cena

¹⁾ Zákon č. 111/1990 Sb., o státním podniku.

Hospodářský zákoník č. 109/1964 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 104/1990 Sb., o akciových společnostech.

Zákon č. 68/1989 Sb., o organizaci Československé státní dráhy.

Zákon č. 94/1988 Sb., o bytovém, spotřebním a výrobním družstevnictví.

Zákon č. 90/1988 Sb., o zemědělském družstevnictví.

Zákon č. 42/1980 Sb., o hospodářských stycích se zahraničím, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 173/1988 Sb., o podniku se zahraniční majetkovou účastí, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů.

zboží realizovaného na území Československé federativní republiky v jednotkách cizí měny.“.

8. V § 4 dosavadní odstavec 2 se označuje jako odstavec 3, v němž se slova „Zdanitelnost obratu“ nahrazují slovy „Zdanitelný obrat“.

9. § 5 se vypouští.

10. § 6 zní:

„§ 6

Stanovení daně

Federální ministerstvo financí stanoví způsob výpočtu daně v prováděcí vyhlášce a sazby v Sazebníku daně z obratu.“.

11. § 8 odst. 1 zní:

„(1) Podnik je povinen předložit místně příslušnému finančnímu orgánu²⁾ (dále jen „finanční orgán“) hlášení o dani z obratu (dále jen „hlášení“) na předepsaném tiskopisu ve lhůtách stanovených prováděcí vyhláškou. Podnik je povinen podat na vyzvání finančního orgánu vysvětlení, opravu nebo doplnění hlášení.“.

12. § 8 odst. 2 zní:

„(2) Finanční orgán přezkouší hlášení, a odchyluje-li se daň jím vypočtená od daně podle hlášení, porozumí o rozdílu podnik.“.

13. V § 8 odst. 3 se slova „okresnímu národnímu výboru“ nahrazují slovy „finančnímu orgánu“, slova „daňového“ a „daňové“ se vypouštějí a za slovy „kalendářního měsíce“ se doplňuje slovo v závorce „(čtvrtletí)“.

14. § 8 odst. 4 zní:

„(4) Podnik je povinný podat do 31. ledna po uplynutí kalendářního roku vyúčtování daně příslušnému finančnímu orgánu na předepsaném tiskopise, ve kterém uvede daňovou povinnost a platby na daň. Finanční orgán přezkouší vyúčtování a v případě, že zjistí neshody, oznámí podniku do třiceti dnů ode dne podání vyúčtování rozdíly mezi vyúčtováním podniku a vyúčtováním finančního orgánu.“.

15. § 9 odst. 1 zní:

„(1) Podniky jsou povinny přihlásit se k daňové registraci u místně příslušných finančních orgánů podle svého sídla. Finanční orgán vede pro účely daně katastr

podniků, v němž vyznačuje daňově důležité skutečnosti a souvislosti.“.

16. V § 9 odst. 2 se slova „okresnímu národnímu výboru“ nahrazují slovy „finančnímu orgánu“; poslední věta se vypouští.

17. § 10 zní:

„§ 10

Použití účetnictví

Údaje účetnictví slouží i účelům daňovým.“.

18. V § 12 se vypouští odstavec 1. Dosavadní odstavce 2 a 3 se označují jako odstavce 1 a 2.

19. V § 13 odst. 1 se slova „okresních a krajských národních výborů“ nahrazují slovy „finančních orgánů“ a slovo „daňových“ se vypouští.

20. V § 13 odst. 2 se slovo „obyvatelé“ nahrazuje slovem „občané“ a slova „okresní a krajské národní výbory nebo ministerstvo financí“ se nahrazují slovy „finanční orgány“.

21. Název § 14 zní:

„§ 14

Penále a zvýšení daně“.

22. V § 14 odst. 1 se slova „ve výši 0,05%“ nahrazují slovy „ve výši 0,1%“.

23. V § 14 odst. 2 se slovo „daňové“ vypouští.

24. V § 14 se doplňuje odstavec 3, který zní:

„(3) Zjistí-li finanční orgán, že hlášení bylo nesprávné nebo neúplné, je oprávněn zkrácenou daň zvýšit o 20 %. Zjistí-li podnik nesprávnost nebo neúplnost sám a podá dodatečné hlášení, je finanční orgán oprávněn zkrácenou daň zvýšit o 10 %.“.

25. § 15 zní:

„§ 15

Vymáhání daně

Nezaplatí-li podnik daň ve lhůtě, zašle finanční orgán příslušné bance nebo spořitelně příkaz k vybrání a současně o tom zpraví podnik. Tento příkaz provede banka nebo spořitelna přednostně.“.

²⁾ Zákon České národní rady č. 33/1970 Sb., o finančních správách, Zákon Slovenské národní rady č. 115/1970 Sb., o finančních správách.

26. V § 17 se odstavec 1 vypouští; dále se vypouští
označení odstavce 2.

Článek II

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. května
1990.

Havel v. r.
Dubček v. r.
Čalfa v. r.

POZNÁMKY:

Vydavatel: Federální ministerstvo vnitra – **Redakce:** Tržiště 9, 118 16 Praha 1 - Malá Strana, telefon 53 36 86 – **Administrace:** Statistické a evidenční vydavatelství tiskopisů, státní podnik (SEVT), Tržiště 9, 118 16 Praha 1 - Malá Strana, telefon 53 38 41-9 – Vychází podle potřeby – **Roční předplatné činí 170,- Kčs** a je stanoveno za dodávku kompletního ročníku včetně rejstříku. **Účet pro předplatné:** SBČs Praha 1, účet č. 19-706-011 – Požadavky na předplatné na zrušení odběru a na změnu počtu odebraných výtisků pro nadcházející ročník je třeba uplatnit do 15. 11. kalendářního roku. Změny adres se provádějí od následujícího čtvrtletí. V písemném styku vždy uvádějte šestimístné číslo vyučtování. – **Distribuce předplatitelům:** SEVT, s. p. Tržiště 9, 118 16 Praha 1 - Malá Strana, telefon 53 38 41-9, **jednotlivé částky** lze na objednávku obdržet v odbytovém středisku SEVT, Svatoslavova 7, 140 83 Praha 4 - Nusle, telefon 43 36 15, **za hotové v prodejnách SEVT:** Praha 2, Bruselská 2, telefon 25 84 93 – Brno, Česká 14, telefon 265 72 - Karlovy Vary, Engelseva 53, telefon 268 95, **v prodejnách Knihy:** České Budějovice, Žižkovo nám. 25, – Olomouc, nám. Míru 5, – Ostrava, Dimitrovova 14 **a ve vybrané síti prodejen PNS.** – Novinová sazba povolena poštou Praha 07, číslo 313 348 BE 55. Tisk: Tiskárna federálního ministerstva vnitra - Dohlédací pošta Praha 07.